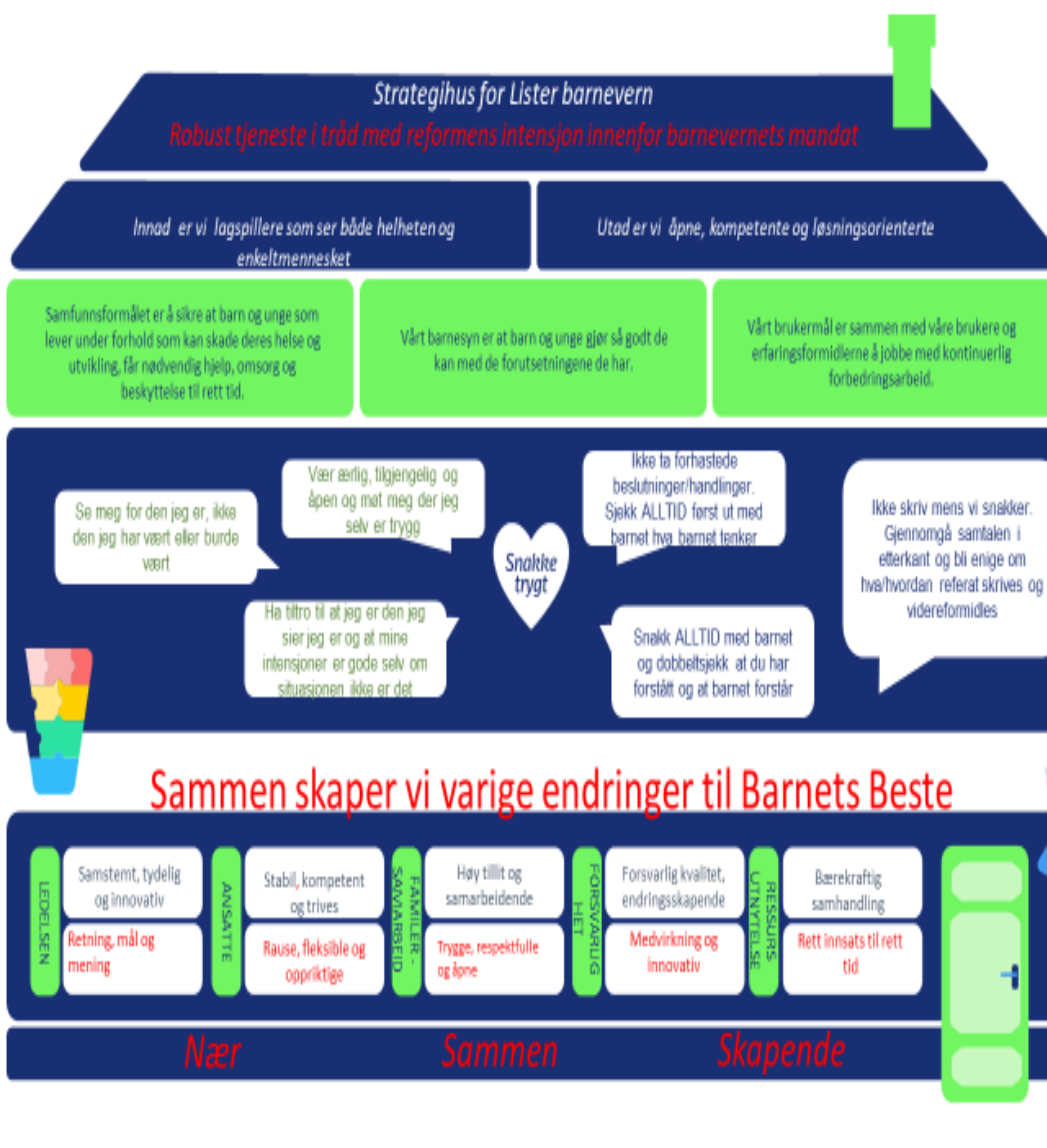

Tilstandsrapport 2022 og 2023

Lister Barnevern

Innhold

1. Innledning	5
2. Barnevernleders overordnede vurdering av LBV	5
2.1 Lovkrav	5
2.2 Kapasitet	5
2.3 Brukermedvirkning	5
2.4 Samhandling med andre	6
2.5 Kvalitetsutvikling	6
2.6 Hva vil jeg fremheve i LBV	8
3. Om barnevern	8
3.1 Presentasjon av Lister barnevern	9
3.2 Bemanning og kompetanse	10
3.3 Bekymringsmeldinger	11
3.3.1 Meldingsinstans	11
3.3.3 Innhold	13
3.4 Kartlegging av hjelpebehov (undersøkelse)	14
3.5 Tiltak	15
3.5.1 Antall barn med barnevernstiltak	16
3.6 Fosterhjemsoppfølging	16
3.7 Ettervernsoppfølging	18
4. Tilsyn, kvalitet og økonomi	20
4.1 Tilsyn	20
4.2 Kvalitet	20
4.3 Økonomi	21
4.3.1 Utgifter til barnevern per barn i befolkningen 0 – 17 år	21
4.3.2 Utgifter per barn i barnevernet	22
4.3.3 Andel av barnevernsutgifter som går til saksbehandling	22
4.3.4 Andel av kommunens totale utgifter som brukes på barnevern 2023	23
4.4 Arbeidsmiljø og sykefravær	23
4.4.1 Arbeidsmiljø	23
4.4.2 10 faktor 2023	24
4.4.3 Sykefravær	24
5. Samhandling med kommunens primærforebyggende tjenester	25
6. Utfordringsbildet	26
6.1 Arbeidet med Barnevern eller Oppvekstreformen i Lister	27

6.2 Opptappingsplanen for å ruste barneverntjenestene mot reformen- Bufdirs kompetansestrategi – Merkunnskap bedre barnevern 2018-2024.....	28
7. Satsingsområder og tiltak.....	29
7.1 Anbefalinger videre for Listerregionen	29
7.2 Implementering nasjonalt forløp for barnvernssaker	29
7.3 Familieråd/nettverksråd utenfor barnevernet.....	30
7.4 Foreldreråd utenfor barnevernet	30
7.5 Fact ung team eller liknende	30
7.6 Mulig felles ressursteam for barneverntjenestene i LVA	30
Vedlegg	31
Vedlegg 1 - Uttalelse fra leder av erfaringsformidler voksne.....	31
Vedlegg 2 - Reportasje i Lister om erfaring ung og Hildurs hus	31
Vedlegg 3 - Organisasjonskart Lister barnevern.....	32
Vedlegg 4 - Oversikt alder og utdanning ansatte	32
Vedlegg 6 - Meldingsinnhold Lister 2022	33
Vedlegg 7 - Medlingsinnhold Farsund 2023	34
Vedlegg 8 - Meldingsinnhold Flekkefjord 2023	34
Vedlegg 9 - Meldingsinnhold Kvinesdal 2023.....	35
Vedlegg 10 - Meldingsinnhold Lyngdal 2023.....	35
Vedlegg 11 - Meldingsinnhold Sirdal 2023	36
Vedlegg 12 - Meldingsinnhold Hægebostad 2023	36
Vedlegg 13 - Utgifter til barnevern pr barn, andel til saksbehandling, andel total utgifter	37

1. Innledning

Kommunens øverste politiske og administrative ledelse har det overordnede ansvar for at barnevernstjenesten forvaltes i tråd med gjeldende regelverk og at tjenestene som ytes er forsvarlige. Formålet med tilstandsrapporten er å gi kommunenes øverste ledelse innsikt i tilstand, utvikling og viktige problemstillinger i barnevernet. Målet er bedre prioritering og kontroll i kommunene. Tilstandsrapportering er en del av kommunens plikt til internkontroll av barnevernstjenesten, regulert i kommunelovens § 25-1. Kommunestyret skal minst en gang i året få en redegjørelse om tilstanden i barnevernet, jfr bvl § 2-1 nytt åttende ledd. Rapporten skal bidra til økt bevissthet om hva som er godt barnevern, herunder kunnskap om barnevernstjenestens kapasitet og kompetanse, oppfyllelse av tidsfrister, tjenestens ressursbruk og samarbeidet med andre tjenester.

Les mer om tilstandsrapportering for kommunale barnevernstjenester:

https://www.bufdir.no/fagstotte/produkter/tilstandsrapportering_for_kommunale_barnev_erstjenester/

Tallene i rapporten er hovedsakelig hentet fra Bufdirs kommunemonitor og SSB, men også noe fra Framsikt og fagprogrammet Familia (ofte manuell telling). På grunn av kapasitetsutfordringer klarte jeg ikke å få tilstandsrapporten for 2022 ferdig før senhøst 2023. Da jeg tok dette opp i referansegruppa ble vi enige om at jeg heller skulle prioritere å få ferdig 2023 rapporten så fort tallene var tilgjengelige og slå begge årene sammen med hovedfokus på 2023.

2. Barnevernleders overordnede vurdering av LBV

2.1 Lovkrav

Lister barnevern overholder de fleste lovkravene.

2.2 Kapasitet

Kapasiteten i barnevernstjenesten utfordres stadig. Det er perioder med mange saker, flere saker har stor kompleksitet, og alvoret og de emosjonelle kravene i tjenesten er tidvis tyngende.. Flere av satsingsområdene og tiltakene vi kommer tilbake til senere i dokumentet har som mål at vi skal bruke ressursene i barnevernstjenesten best mulig for å sikre en robust tjeneste slik at vi kan yte tjenester uten avvik og fristbrudd i tråd med reformens intensjoner.

2.3 Brukermedvirkning

Vi har egne erfaringsformidlere, en egen gruppe med foreldre som har erfaring fra barnevernet, og en gruppe med unge voksne som mottar ettervern fra oss. Vi har et sterkt ønske og mål om at erfaringsformidlerne våre skal bidra konstruktivt for et enda bedre barnevern.

[Vedlegg 1 - Uttalelse fra leder av erfaringsformidler voksne](#)

Vedlegg 2 - Rapportasje i Lister om erfaring ung og Hildurs Hus

Vi har fokus på å få til et godt samarbeid mellom ledelse, verneombud og tillitsvalgt, med bla fokus på å forebygge sykefravær og turnover blant ansatte. Et slikt samarbeid er viktig med tanke på endringsprosessene tjeneste står i.

2.4 Samhandling med andre

Barnevernsreformen, også omtalt som oppvekstreformen, trådte i kraft 010122 og krever at kommunene innretter sitt forebyggende arbeid for barn og unge på en virksom og kraftfull måte som forebygger omsorgssvikt og atferdsvansker. Grunnpillarene i reformen er forebygging og tidlig innsats; helhetlig tjenestetilbud; samarbeid og samhandling på tvers av sektorer; kommunal styring og samarbeid på tvers av kommuner. Kommunene forventes i større grad å løse innbyggernes hjelpebehov lokalt.

Det er mange fordeler med en interkommunal barneverntjeneste, men en stor utfordring er å sikre eierskap til barnevernet i hver av de 6 deltakerkommunene, og nå som følge av Oppvekstreformens intensjon og målsetning, jobbe for en helhetlig opprusting av de ulike tjenestene i hver deltakerkommune. Av kapasitetsmessige årsaker er det svært utfordrende å få til en tett dialog og en helhetlig prosess over tid med samtlige 6 kommuner samtidig som en skal drive med kompetanseheving i egen tjeneste, rigge for de økte oppgavene på fosterhjemsområdet og opprettholde driften for å sikre en forsvarlig tjeneste.

For å sikre at Lister tar de grep som reformen fremtvinger ble det i desember 2021 ansatt en sektor- og tjenesteovergripende prosjektleder for å lede reformsarbeidet i Lister.

Barneverntjenesten fokuserer på forebyggende arbeid gjennom arbeidet med ulike tiltak i familiene, dette for å forhindre skjevutvikling hos barnet og for å forebygge omsorgsovertakelser. I dette arbeider barnevernet kontinuerlig for å utvikle gode arbeidsmetoder for å motvirke en forverring av problemer og stoppe den uheldige utviklingen. Vi er også opptatt av å sette barn og familier i kontakt med «riktig» lokal hjelp på lavest mulig nivå. Målet er å sette inn tilstrekkelig og tilpasset tiltak raskt slik at en kan gi barn, unge og familier de verktøyene de er i behov av for å skape en god utvikling. Den viktigste delen av det helsefremmende og forebyggende arbeidet i kommunene skjer utenfor barnevernet.

I 2023 etablerte vi et forsøk med «forebyggende barnevern», som et svar på grunn og lavterskeltjenestenes behov for å ha barnevernkompetanse og ressurser tettere på barna i kommunene. Så langt et tilbakemeldingene svært gode. Ordningen skal evalueres før sommeren 2024, med hensikt å utvide teamet med økte ressurser. Dette for at man i større grad, også kan komme raskt inn med hjelp for å forhindre at barn og familienes vansker øker.

2.5 Kvalitetsutvikling

Barnevernets fremste mål er å sikre sårbare barn og familier best hjelp lokalt. Barnevernets rolle er en blanding av støtte og kontroll, og tjenesten skal først og fremst gi støtte slik at foreldre selv skal kunne makte å ivareta sitt omsorgsansvar.

Lister barnevern har hatt en god utvikling de siste årene med hovedvekt på den kontinuerlige kompetanseutviklingen vi har fokus på.

Fra 2031 er det et kompetansekrav som pr 2023 innebærer at de som ansettes i barneverntjenesten må ha barnevernfaglig mastergrad eller annen relevant utdanning på tilsvarende nivå fra 2031. Kompetansekravet anses som oppfylt for ansatte med relevant bachelor som kan dokumentere minimum 4 årsarbeidserfaring fra barnevernet og gjennomført en barnevernfaglig eller annen relevant videreutdanning med minst 30 studiepoeng. De samme kravene er gjeldende for barneverntjenesten leder eller lederens stedfortreder

Buudir har satt igang flere tiltak som skal heve kvaliteten og øke kompetansen i kommunalt barnevern. Tiltakene i kompetansesatsingen retter seg mot å styrke videreutdanninger, tjenesteutvikling og krav til kompetanse.

I korte trekk omhandler dette:

- 1) Videreutdanninger i regi av Buudir med tilskuddsordninger
- 2) Tjenestestøtteprogrammet og
- 3) Kommunale læringsnettverk
- 4) Dialogmøter

Lister barnevern har i gjennomsnitt hatt 2-3 ansatte per år i videreutdanninger, gjennomførte tjenestestøtteprogrammet i 2022 og 2023 og hatt 2 dialogmøter med Statsforvalteren.

Vi deltar sammen med barneverntjenestene i Setesdal, Lindesnes og Midt Agder i læringsnettverk vest i Agder (LVA) og har prioritert disse utviklingsoppgavene:

1. Faseorienterte undersøkelser i samarbeid med universitetet i Tromsø
2. Utvikling av analysemodeller med psykologspesialisene van der Weele og Karlsen
3. Utarbeidelse av differensierte tiltakspakker
4. Omsorgspakken i samarbeid med psykologspesialist Arn Ove Engelién
5. Veien hjem i samarbeid med Trøndelag
6. Kartlegge og vurdere etablering av et felles ressursteam

Agder består av 9 barneverntjenester. Alle 9 barnevernlederne har deltatt i barnevernlederforum i en årrekke. Hensikten med barnevernlederforum er å styrke god styring og ledelse i det kommunale barnevernet. Det rettes også fokus på ivaretagelse i en krevende rolle. Vi møtes hver 6. Uke hele året og har reist på flere fagutviklingsturer sammen. Dette har styrket relasjoner og samarbeid på tvers av kommunegrensene. Vi ønsker å fortsette det gode samarbeidet for å utvikle oss videre sammen.

I 2023 gjorde vi organisatoriske endringer internt ved å slå sammen flere team til 3 avdelinger(team). Hensikten er å unngå stadige relasjonsbytter mellom barn og familier og ulike kontaktpersoner, sikre rett hjelp til rett tid og unngå at informasjon glipper. Tjenesten blir mer robust og vi unngår ressurskamper mellom team, sårbarheten små team har ifht fravær og sykdom, og rigger oss i tråd med reformens intensjoner.

Vi skal igang med et prosjekt der vi skal evaluere vår egen undersøkelsespraksis, for å raskere

kunne avklare hjelpebehov tidlig, og videre rette ressursene inn mot de mest sårbare barna

2.6 Hva vil jeg fremheve i LBV

De ansattes kunnskap og kompetanse er vår viktigste ressurs, og vi har mange dedikerte ansatte som står i mye og strekker seg langt for å hjelpe barn, unge og deres familier på en best mulig måte.

Det er krevende å ha flere ansatte som tar videreutdanning ved siden av jobb, og særlig krevende blir det når det ikke er mulig å sette inn vikar for å avlaste direkteoppgaver til de som tar videreutdanninger. Det er også krevende for hele tjenesten å kontinuerlig delta i utviklingsarbeid parallelt med at en skal sikre og tilby forsvarlige tjenester, spesielt med de stadige økte kravene til dokumentering, brukermedvirkning, effektivisering av tjenesten samtidig som vi jobber med å bygge en robust tjeneste i tråd med reformens intensjoner. Heldigvis ser vi god effekt av å være med i Læringsnettverket vest i Agder (LVA), der vi sammen samarbeider godt om utvikling av våre tjenester og tiltak

En av våre største utfordringer er å rekruttere og beholde kvalifiserte ansatte, særlig ifht vikariater, men også ifht faste stillinger. Denne utfordringen har vedvart over år. Vi ser også at vi bruker store ressurser på å videreutdanne ansatte som ikke blir i tjenesten. Dette er en stor ressurslekkasje.

Vi har siden 2020 hatt Hildurs Hus som et felles samlingssted for alle våre ettervernsungdommer. Her arrangerer vi fellesmiddager, kurskvelder og sosiale treff. Dette har medført at vårt ettervernsarbeid har hatt en betydelig positiv utvikling det siste året der ungdommenes tilbakemeldinger er udelt positive. Hildurs Hus som Listers barneverns ettervernstilltak har nå fått nasjonal oppmerksomhet, og KS ønsket at dette skal presenteres på Arendals uka i august 2024. I tillegg skal vi delta med et innlegg på årets fosterhjemskonferanse. Formålet er at flere skal lære av hvordan Lister barnevern har utviklet et godt ettervernstilbud for ungdommer i Lister.

Vi er stolte av vårt ettervernsarbeid og spesielt Hildurs Hus, og oppfordrer alle til å lese artikkelen som ung erfaring tok initiativ til i lokalavisen Lister i år, [vedlegg 2](#)

Vi har over år hatt ønske og behov om lokaliteter som er funksjonelle og som rommer hele tjenesten, aller helst samlokalisert med andre Lister tjenester som jobber tett med barn og familier. Dette ville gitt større mulighetsrom ifht. digitale verktøy for styrket brukermedvirkning, forenklede arbeidsprosesser, samarbeid med andre tjenester, samt mer funksjonell innretning av lokaler som ramme for fremtidens barnevern. Vi vil derfor gjennomføre en ROS analyse knyttet til dagens lokaler i 2024. Vi må blant annet se på om dagens lokaler tilfredsstillende våre behov for fremtidig innretning, og ikke minst om lokalene overholder lovpålagt bestemmelser som eks. taushetsplikten.

3. Om barnevern

Ny barnevernslov trådte i kraft 01.01.23 og skal sikre at barn og unge som lever under forhold

som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid.

[Ny barnevernslov | Bufdir](#)

Barns rett til medvirkning er sentral i alt arbeid barneverntjenesten gjør. Alle barn skal høres og gis mulighet til å medvirke i alle prosesser og beslutninger som omhandler dem.

Hensynet til barnets beste og vurderinger av dette skal være det bærende prinsipp i barnevernet, og alt arbeid som gjøres. I de senere år har kravet til skriftlighet og dokumentasjon økt betraktelig. Det innebærer at alt arbeid og de faglige vurderinger som barneverntjenesten gjør, skal dokumenteres i barnets journal i fagsystemet.

Barnevernstjenesten skal yte tjenester til barn og unge fra 0 til 17 år og deres foreldre. Dersom ungdommen selv samtykker kan tiltak som er iverksatt før ungdommen fyller 18 år videreføres eller erstattes av andre tiltak til ungdommen fyller 25 år. Barnevernet er først og fremst en hjelpetjeneste, men barnevernsloven åpner samtidig for svært inngripende tvangstiltak. Dette stiller store krav til barnevernstjenesten sitt arbeid og til at barns og foreldres rettssikkerhet blir ivaretatt på en god måte.

Barnevernets fremste mål er å sikre sårbare barn og familier best hjelp lokalt. Barnevernets rolle er en blanding av støtte og kontroll, og tjenesten skal først og fremst gi støtte slik at foreldre selv skal kunne makte å ivareta sitt omsorgsansvar, og sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid.

I Norge har det i de siste årene vært et økt fokus rettet mot barnvernet. Det har kommet flere dommer fra den europeiske menneskerettighetsdomstol (EMD) og høyesterett som har hatt betydning for praksis i barneverntjenestene og i rettsinstansene. Ett sentralt tema er å arbeide for gjenforening når barn flytter i fosterhjem. Videre er samværsordningene mellom barn og foreldre i endring og trekker i retning av hyppigere samvær enn hva som var praksis tidligere. Dette innebærer at rollen som fosterforeldre er i endring. Videre stiller det krav til barneverntjenesten, både når det gjelder saksbehandlingen, fokuset på familie og nettverksfosterhjem og kvaliteten på oppfølgingen av fosterhjem, fosterbarn og foreldrene til barna. Jeg kommer derfor til å fokusere litt ekstra på de grepene vi har tatt ifht dette på fosterhjemsområdet.

3.1 Presentasjon av Lister barnevern

- Vertskommunesamarbeid siden 2010 med Farsund kommune som vertskommune
- Samarbeidskommuner er Lyngdal, Hægebostad, Kvinesdal, Flekkefjord og Sirdal
- Tjenesten hadde ved utgangen av 2023 i underkant av 47 årsverk, hvorav 6 stillinger er knyttet til tiltak og 41 stillinger på drift.
- Tjenesten ble fra 2023 organisert med tre avdelinger(team) med hver sin avdelingsleder; **Mottak /Kartlegging/tiltaksOppfølging (MKO)**, familieteamet og omsorg/ettervernsteam

[Vedlegg 3 - Organisasjonskart Lister barnevern](#)

Vi har hatt vår egen akuttberedskap fra 010121, men er nå i en prosess om å kjøpe akuttberedskap fra barnevernsvakten i Kristiansand. Saken skal opp til politisk behandling i alle deltaker kommunene 1. august 2024.

3.2 Bemanning og kompetanse

Barnevernstjenesten har mange dyktige medarbeidere med bred og god kompetanse. Den har god dekning av barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere, samt ansatte med annen relevant høyskoleutdanning og yrkeserfaring. Enhetsleder har tatt, og en av avdelingslederne er i gang med, videreutdanning i barnevernledelse. De andre avdelingsledere har søkt på videreutdanning innenfor ledelse. Det betyr at ledelsen vil innfri kompetansekravet som trer i kraft i 2031, jf. [bvl. § 15-6, første og andre ledd](#).

Pr 31.12.23 oppfylte 61% av de ansatte det fremtidige kompetansekravet.

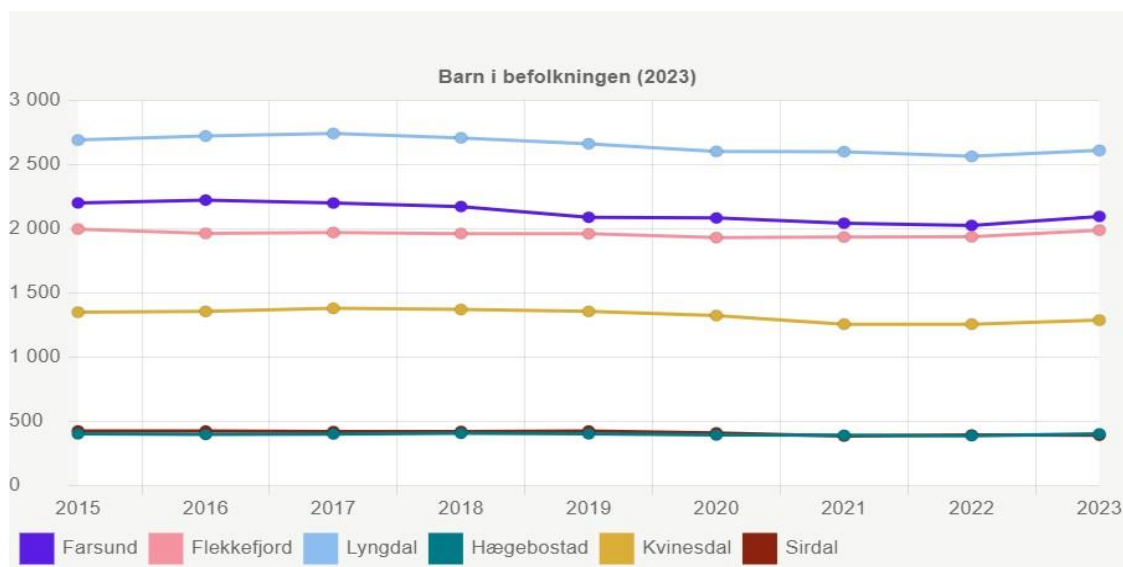
Vedlegg 4 - Oversikt alder og utdanning ansatte

Tjenestens kompetanseplan beskriver tjenestens prioriteringer framover for å nå kompetansekravet. Kvalitetsutvikling står sentralt både i utviklingen av hjelpetiltak og i kompetanseutviklingen for de ansatte.

Tjenesten jobber fortsatt med å bygge opp et robust tiltaksteam som i stor utstrekning skal kunne dekke opp tjenestens tiltaksbehov. Vi har nå spisskompetanse og verktøy innenfor TBO (TBO-F og TBO-S), PMTO, Trygg Base, Barnesamtalen, ICDP (norsk/minoritet), PCIT, COS-P, PYC, På gulvet og egne skoleløser.

Vi benytter oss også av [familieråd](#) som tiltak i barnevernssaker. En familierådskoordinator jobber aktivt med et barns familie og nettverk for å finne ressurspersoner tett på barnet som kan avhjelpe, støtte eller ivareta barnets behov.

3.1 Demografi

Tabell nr 1

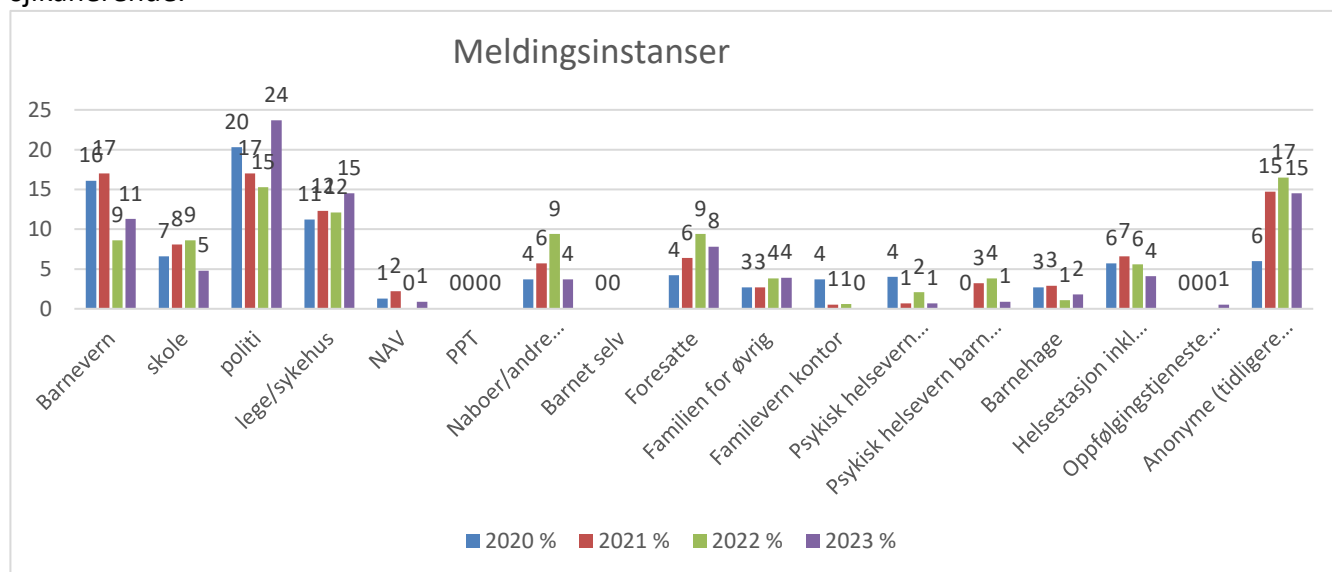
3.3 Bekymringsmeldinger

Barnevernstjenesten mottar ukentlig en eller flere bekymringsmeldinger som avklares fortløpende ihht bvl §2-1. Tjenesten har en ukes frist på å konkludere om meldingen henlegges, legges som opplysninger i aktiv sak eller oppretter ny undersøkelse. Bekymringsmeldinger kommer fra privatpersoner og offentlige instanser. Privatpersoner kan melde bekymring anonymt, det kan ikke offentlige. Opplysningsplikten innebærer en plikt til å melde fra til barnevernet ved alvorlig bekymring og er et selvstendig og personlig ansvar.

3.3.1 Meldingsinstans

Barnevernstjenesten mottar bekymringsmeldinger fra mange ulike instanser og privatpersoner. Offentlige meldere sto for 65% av meldingene i 2023.

Vi opplever svært sjelden å motta bekymringsmeldinger som er totalt grunnløse eller sjikanerende.

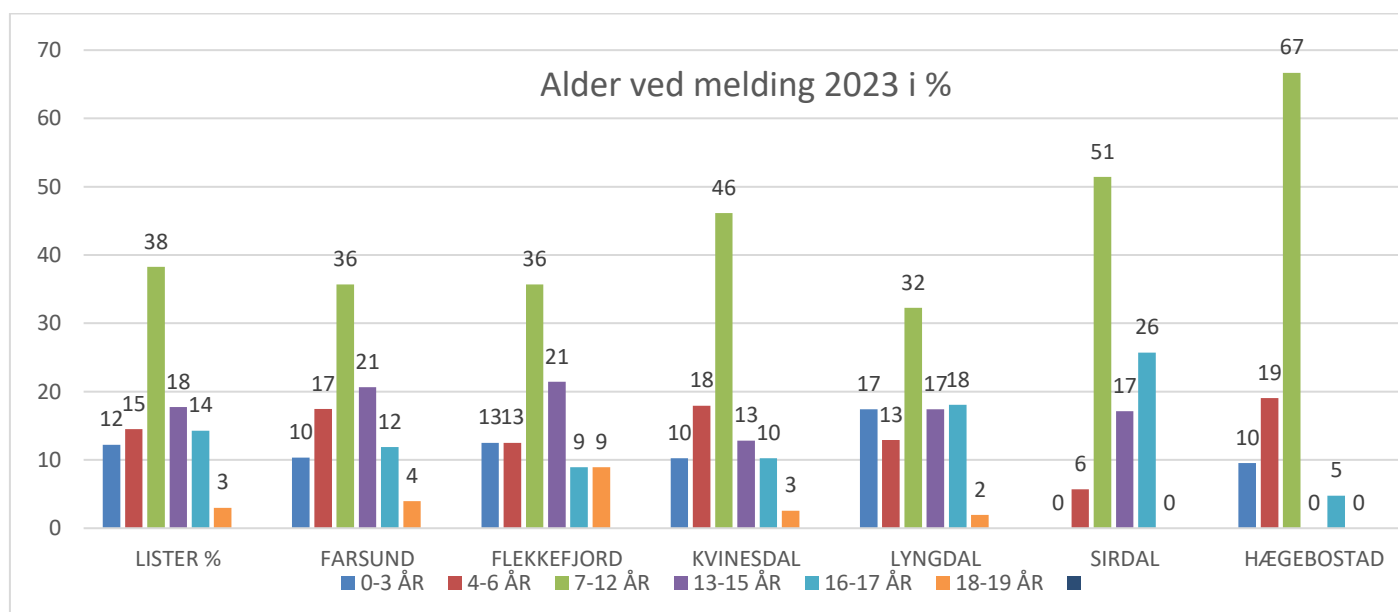

I gjennomsnitt meldes:

- 45% av meldingene fra skolen, politi, barneverntjenesten, lege/sykehus
- 8% av meldingene fra barnehagene og helsestasjonene
- 16% meldes fra anonyme
- 8% meldes fra foresatte
- 10% meldes fra familie

I et «tidlig innsats»-perspektiv er det nyttig å merke seg at barnehagene kun meldte 2 % av sakene i 2023. Helsestasjonen, og da hovedsakelig skolehelsetjenesten, meldte samme år 4 % av bekymringsmeldingene fra offentlige instanser. Kan dette være et resultat av at barnehagene og helsestasjonene identifiserer bekymring tidlig og jobber godt forebyggende slik at et fåtall saker derfor utløser barnehagens og helsestasjonens meldeplikt? Eller er det et resultat av at bekymring ikke blir identifisert?

3.3.2 Alder

Tabell nr 3. Kilde: Familia

Over 70% av meldingene omhandler skolebarn med klar overvekt av barneskoleelver over 10 år. Flere av disse barna var ukjente for barnevernstjenesten. I lys av oppvekstreformen må det være et mål at instanser tett på barn og foreldre har et tydelig fokus på tidligere oppdagelse og innsats ned mot aldersgruppene 0-3 og 4-6 år. Den tidlige innsatsen er viktig også for de barn og familier som har behov for bistand fra barnevernstjenesten. På den måten kan man med sannsynlighetsovervekt i større grad dempe de personlige og økonomiske konsekvensene av mangelfulle omsorgsbetingelser. Å kunne bidra til bedre omsorgsbetingelser tidlig vil i sin helhet være samfunnsøkonomisk.

Tallene i tabell nr 3 var veldig like i 2022.

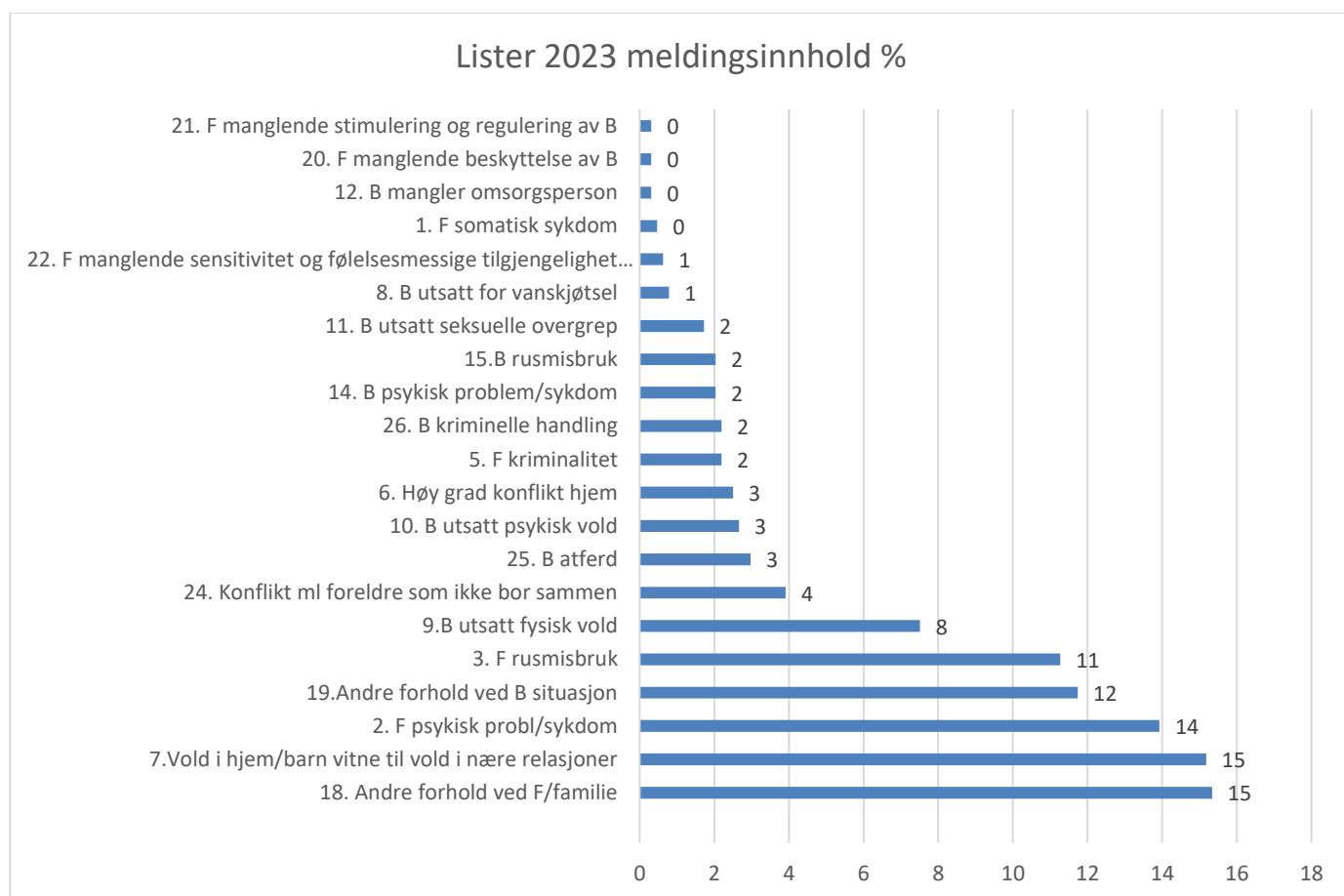
3.3.3 Innhold

Gjennomgang av innholdet i meldingene i 2023 for Lister viser at det dreier seg mest om bekymring for:

- 30% manglende foreldreferdigheter* og mangler i barnets situasjon*
- 25 % foreldres psykiske helse og rusmisbruk
- 23% vold

*Oppsamlingskategori som rommer bekymringer for ustabilitet, relasjonsutfordringer, økonomi, vanskjøtsel, hygiene, konflikt, ernæring/kosthold, utagering, skolefravær, avhengighets problematikk, personlighetsproblematikk, samværsutfordringer mm

70% av meldingene gjelder som tidligere nevnt barn i skolealder, og en stor andel av sakene handler om foreldrenes manglende foreldreferdigheter. Hvorfor fanges ikke disse barna opp tidligere? Mangler vi kompetanse til å se, kartlegge eller snakke om bekymringer? Eller mangler vi riktig tiltak, som gjør at familien ikke får konkret hjelp som virker på et tidligere tidspunkt?

Tabell nr 4. Kilde: Familia

For opplysninger for 2022 og mer detaljerte opplysninger pr kommune for 2023 se;

[Vedlegg 6 - Meldingsinnhold Lister 2022](#)

[Vedlegg 7 - Meldingsinnhold Farsund 2023](#)

[Vedlegg 8 - Meldingsinnhold Flekkefjord 2023](#)

[Vedlegg 9 - Meldingsinnhold Kvinesdal 2023](#)

[Vedlegg 10: Meldingsinnhold Lyngdal 2023](#)

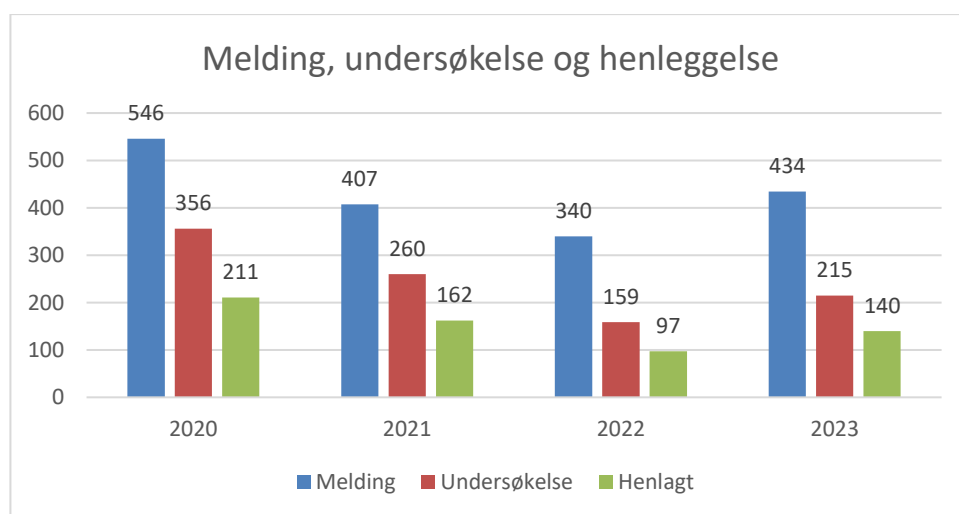
[Vedlegg 11: Meldingsinnhold Sirdal 2023](#)

[Vedlegg 12: Meldingsinnhold Hægebostad 2023](#)

3.4 Kartlegging av hjelpebehov (undersøkelse)

Dersom man etter gjennomgang av bekymringsmeldingen finner grunnlag for å undersøke det som kommer frem i meldingen, skal barnevernstjenesten snarest og senest innen tre måneder undersøke innholdet i bekymringsmeldingen. I særlige tilfeller kan fristen utvides til seks måneder. Formålet med en undersøkelsessak er å avklare bekymringsmeldingens innhold og vurdere behov for tiltak til barnet og/eller foreldrene.

Tabellen under viser en oversikt over antallet mottatte meldinger, igangsatte undersøkelser og henlagte undersøkelser de siste fire årene.

Tabell nr 5. Kilde: SSB

Kort sagt:

- 60% av undersøkelsene henlagt i 2020
- 40% av undersøkelsene henlagt i 2021
- 60% av undersøkelsene henlagt i 2022
- 65 % av undersøkelsene henlagt i 2023

Utredninger i forkant av reformen vurderer at henleggingsprosenten er for høy, og at dette tar unødig mye av barneverntjenestens kapasitet. En ønsket effekt med reformen er at familiene som på nåværende tidspunkt henlegges i barnevernstjenesten får bistand fra andre instanser i

kommunen. At de får rett hjelp til rett tid, på lavest mulig nivå. Lykkes vi med dette vil det medføre frigjort kapasitet hos barnevernet for å ivareta familier hvor det foregår alvorlig omsorgssvikt, vold eller overgrep.

Hvis man ser på henleggelsesstatistikk for Lister barnevern, ser man at det er et handlingsrom. Dette kan tyde på at flere familier kunne fått bistand på et lavere nivå, opplevd dette som mindre stigmatiserende og således kommet i bedre posisjon til å bistå familien. En forutsetning for dette er at kommunen har flere tiltak, som kan tilpasses for å bistå familien. Har ikke kommunen flere tiltak å tilby, vil dette være vanskelig å endre.

3.5 Tiltak

Etter en undersøkelse kan familien motta hjelpetiltak fra barnevernstjenesten i kortere eller lengre perioder. Hjelpetiltak iverksettes som hovedregel med bakgrunn i samtykke fra familien, men kan, i svært alvorlige saker, pålegges av fylkesnemnda. Familieteamet jobber i de mest alvorlige sakene våre, ofte for å unngå at barna må flyttes fra foreldrene. Teamet har høy kompetanse, med relevante videreutdanninger og sertifisering i ulike tiltaksmodeller. LBV kjøper som hovedregel ikke private hjelpetiltak, noe som innebærer at det jobbes kontinuerlig med tiltaksutvikling for å tilby barn og familier robuste og differensierte hjelpetiltak.

Kontaktperson MKO koordinerer tiltakssaken i tett samarbeid med miljøterapeuten fra familieteam. Fokus er alltid å tilpasse hjelpen til barnas og familiens behov og lete etter ressurser i familie og nettverk. Noen barn mottar tiltak i form av beredskapshjem, fosterhjem og institusjon. Det er vesentlig at barnevernstjenesten rår over tilstrekkelig differensierte hjelpetiltak for å møte utfordringene barn og familier med rett tiltak.

Barnevernstjenesten er avhengig av samtykke fra foreldrene og ungdom over 15 år for å gjennomføre tiltak. Dersom samtykke ikke gis, vil det føre til at hjelpetiltak må avsluttes til tross for at barnevernstjenesten vurderer at familien har behov for tiltak. Enkelte av disse sakene kan komme tilbake flere ganger uten at man i tilstrekkelig grad kommer i posisjon til å hjelpe barnet/ungdommen og familien. Barnevernstjenesten kan begjære barneverns- og helsenemnda om å pålegge familier hjelpetiltak dersom alvorlighetsgraden i saken tilsier det.

Alle tiltak som iverksettes skal ha som formål å bidra til positiv utvikling hos barnet og i familien.

Barnevernstjenesten bestreber å jobbe ut fra tanken om at barnet/ungdommen og familien er vår viktigste samarbeidspartner og kjenner sin egen situasjon og hjelpebehov best. Vi er også avhengig av å jobbe tett og koordinert med andre tjenester i kommunen, for å kunne bidra til positiv utvikling for barn og deres familier.

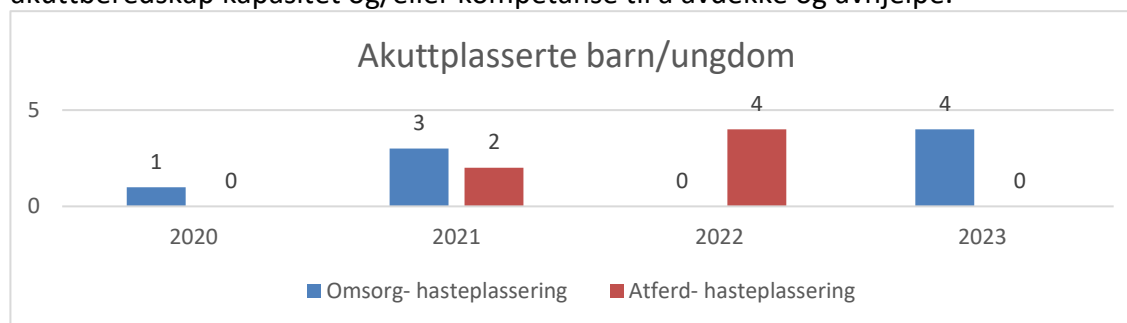
Tiltaksplan

Ifølge bvsl § 8-1 skal barnevernstjenesten utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan når det fattes vedtak om hjelpetiltak. I tiltaksplanen skal det være tydelig hva som er barnets særlige behov, hvordan disse skal ivaretas og imøtekommes, hvilke hjelpetiltak og virkemidler som er aktuelle og en plan for oppfølgingen av barnet og foreldrene. Videre er det viktig at tiltaksplanen evalueres. Andelen som har hatt sin tiltaksplan evaluert indikerer om barnevernstjenesten følger

opp barn i hjelpetiltak, og regelmessig vurderer barnets behov og om riktige tiltak blir gitt.

Barn med behov for akutte tiltak

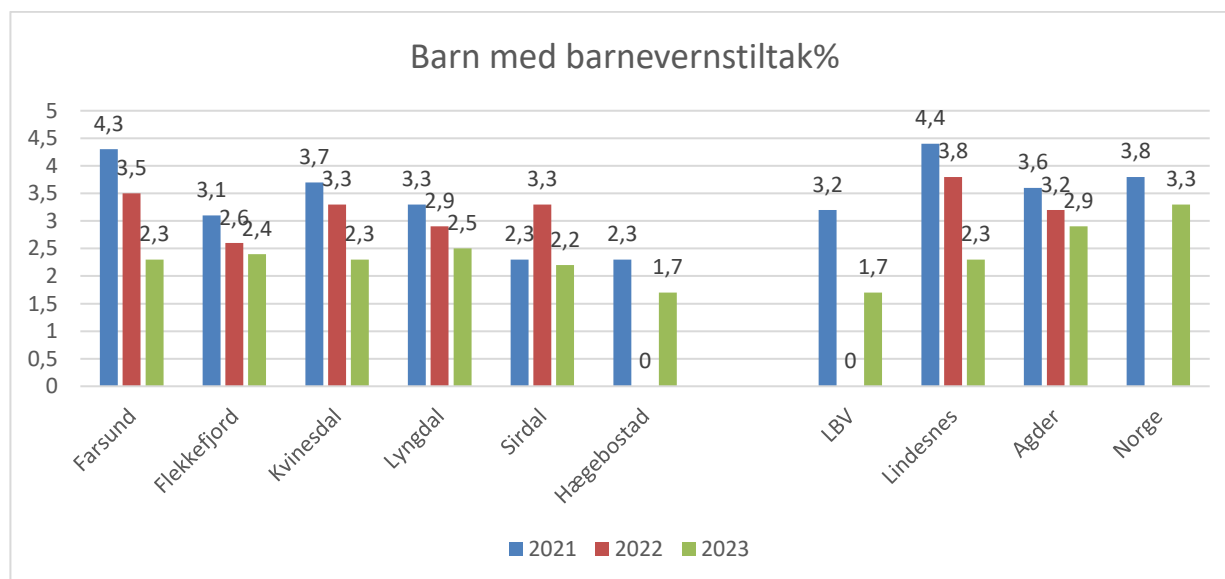
Det hender at barn/ungdom i alderen 0-17 år er i en situasjon der de trenger umiddelbar hjelp. Som regel finner vi en løsning sammen med familien innenfor familie og nettverk, men det hender at vi må fatte akuttvedtak. Et akuttvedtak er midlertidig og skal enten oppheves eller raskt følges opp med begjæring til barneverns- og helsenemnda om omsorgsovertagelse. Det at en barnevernstjeneste har få barn med akuttvedtak, kan være et uttrykk for god forebygging og godt barnevernsarbeid, men det kan også være et uttrykk for manglende akuttberedskap kapasitet og/eller kompetanse til å avdekke og avhjelpe.

Tabell nr 6. Kilde: Familia

Atferdsplasseringene gjaldt en ungdom i 2021 og en annen i 2022.

3.5.1 Antall barn med barnevernstiltak

Tabell nr 7. Kilde: Kommunebarometer. Tallene for Hægebostad vises ikke i 2022 av konfidensialhensyn.

3.6 Fosterhjemsoppfølging

Omsorgsovertagelse er som utgangspunkt et midlertidig vedtak, og det skal som hovedregel jobbes for gjenforening. Det er fylkesnemnda som fatter vedtak om omsorgsovertagelse og vedtak om samvær. Et barn kan også plasseres i fosterhjem som et frivillig hjelpetiltak.

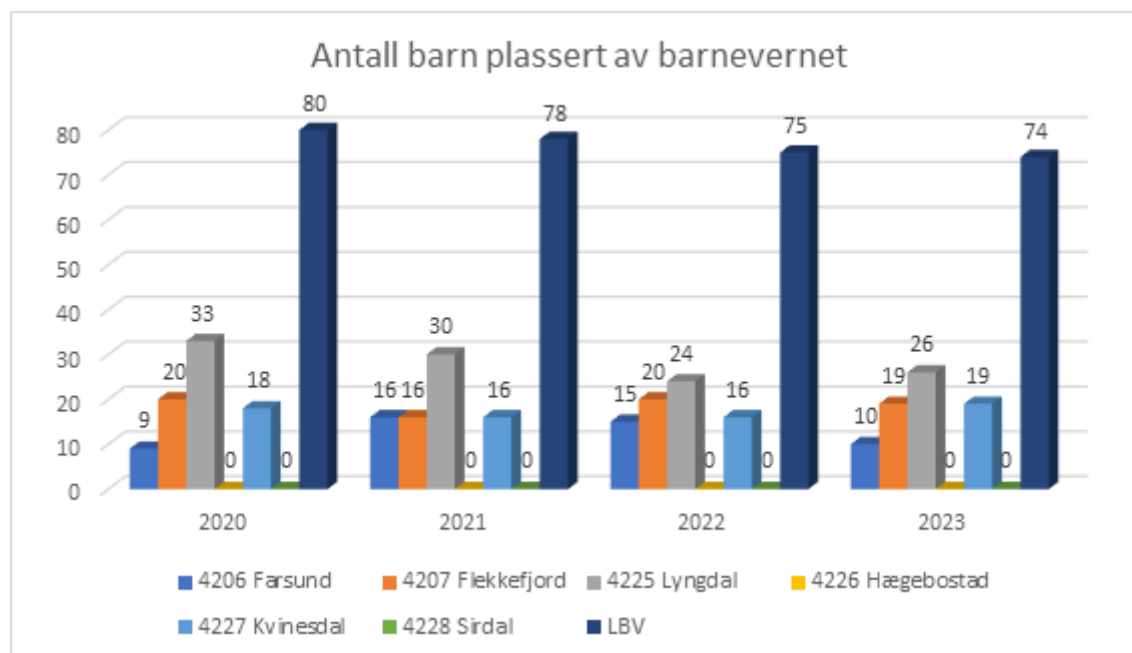
Oppvekstreformens barneverndel ga kommunene økt ansvar og oppgaver på

fosterhjemsområdet. Det handler i all vesentlighet om at all veiledning og oppfølging av fosterhjem overføres til kommunen. I situasjoner der barn ikke kan bo hjemme som følge av manglende omsorg, skal fosterhjem fra slekt og nettverk, være det foretrukne valg.

Bufetat som er kommunalt barnevern 2. Linje har spisset sine tiltak, og utarbeidet en tjenestekatalog, som synliggjør hvilke forventninger som ligger til kommunens tilbud. I tillegg er det varslet som et sterkt incentiv for økt grad av forebygging i kommunene, at kostnadene på statlige tiltak, som eks. Spesialiserte familiehjem, beredskapshjem og institusjoner skal øke betydelig opp mot kr. 300 000 per barn per måned.

I Lister barnevern har vi valgt å løse noen av de økte oppgavene på denne måten:

- Opplæring/implementering av Omsorgspakken for helhetlig oppfølging av fosterbarn – fosterhjem – foreldre
- Opplæring/implementering av Trygg base som veiledningsmodell for å øke fosterbarnets tilknytning, tilhørighet og tillit til fosterhjemmet
- Digitalt verktøy til bruk i saker der barnet skal tilbakeføres sine foreldre
- Internkontroll oppfølging av alle ansatte for å sikre forsvarlighet og kvalitet
- Egne fosterhjemsveiledere for å bistå fosterforeldre som har store omsorgsoppgaver, og for å forebygge utilsiktede brudd
- TBO- F kurs og Trygg Base kurs til fosterforeldre TBO-S kurs til skoler
- Kartlegging av mulig ressursteam i LVA hvor deler av driftsoppgaver som gjelder tilbud til fosterforeldre, kan driftes sammen på tvers av tjenestene

Tabell nr 8. Kilde: SSB. MERK: Tallene for Hægebostad og Sirdal vises ikke av konfidensialhensyn (3 eller mindre).

Fosterhjem i slekt/nettverk

Barnevernstjenesten alltid vurdere om barnet kan bo hos noen i sin slekt eller sitt nettverk dersom de ikke kan bo hos foreldrene. Fosterforeldre i barnets slekt eller nære nettverk skal i utgangspunktet oppfylle de generelle kravene som stilles til fosterforeldre i [Fosterhjemsforskriftens § 4](#). Kravene kan likevel fravikes noe dersom det utvilsomt er til barnets

beste å bli plassert i familien/nettverket. Dette gir barnevernstjenesten et større ansvar for å følge tett nok opp for å sikre stabilitet i plasseringen.

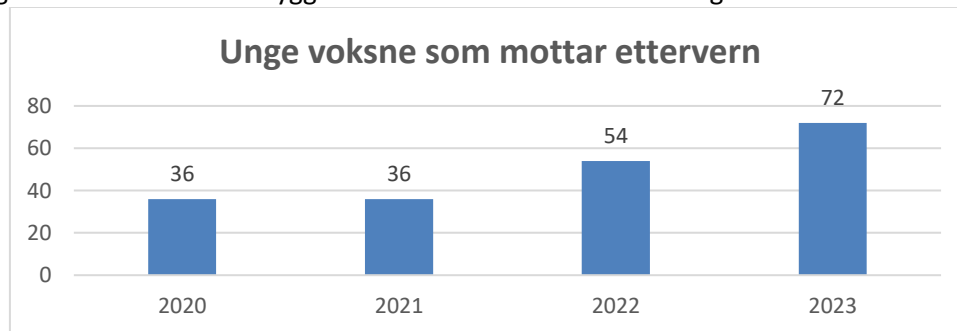
Erfaringer man har gjort seg viser klare fordeler for barn som vokser opp i slekt/nettverk. Det gir større grad av tilhørighet for barna, barna har lavere forekomst av psykiske lidelser og atferdsvansker, og de klarer seg bedre på sikt sammenlignet med barn som vokser opp i fosterhjem utenfor slekt/nettverk.

Plassering i slekt/nettverk vil med sannsynlighetsovervekt være noe mer ressurskrevende knyttet til behov for oppfølging fra barnevernstjenesten under plasseringen. Likevel vurderes dette å være en liten kostnad i et livsløpsperspektiv når man tar med fordelene det har for det enkelte barn å vokse opp hos slekt eller nettverk. Studier gjort på området så langt viser til at barn i slekts-/nettverksfosterhjem har mindre atferdsutfordringer, færre psykiske lidelser og bedre emosjonell helse enn barn i ordinære fosterhjem. De bruker psykolog- og psykiatritjenester i mindre grad enn barn i ordinære fosterhjem og de opplever mer stabilitet i plasseringen.

3.7 Ettervernsoppfølging

Lister barnevern tilbyr ungdommer som har aktive barnevernstiltak når de nærmer seg 18 år muligheten til å få ettervern, og vi prøver å koble ungdommen tidlig på ettervernsteamet. Det er relasjonen som blir bygget mellom ungdommen og de som jobber i ettervern som er avgjørende for om ungdommen velger å være i ettervern over tid. Den unge må ha tro på at voksne ansvarlige mennesker kan hjelpe og støtte.

Ettervern er en rettighet der barnevernstjenesten må vedtaksfeste et evt. avslag og begrunne det ut fra en vurdering om at det er til barnets beste å ikke gi ettervern. I takt med økende fokus på ungdoms sårbarhet ved overgangen til voksenlivet, har barnevernstjenesten i stadig større grad videreført tiltak etter at ungdommen fyller 18 år. Vi har erfaring med at det er et fåtall av ungdommer hos oss som takker nei til ettervern. De får alltid tilbud om å kontakte oss dersom de allikevel ønsker ettervern. Ungdommer ber også om å ha aktivt ettervernstilbud selv om de i stor grad klarer seg godt. De beskriver en trygghet med å ha barnevernet med og at de kan kontakte oss når de trenger hjelp.

Tabell nr 9. Kilde: Familia

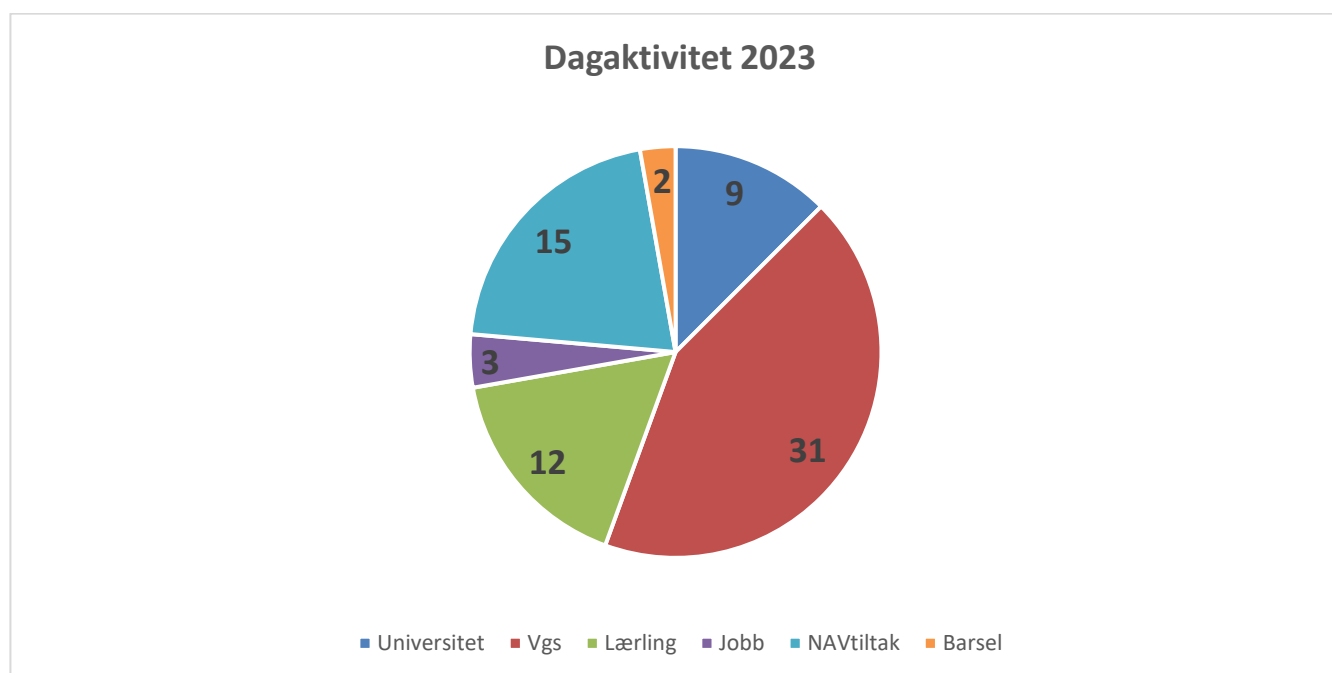
Vi er opptatt av at ungdommene skal få et helhetlig tilbud og en forutsigbar tilnærming i oppfølgingen. Miljøarbeid og tett oppfølging er hovedfokuset i vårt ettervernsarbeid for å sikre at ungdommene klarer å bli selvstendige voksne. Vi jobber også mye med relasjonen mellom ungdommen og foreldre og familie, og stiller samtidig krav til ungdommen ifht aktivitet, oppfølging, deltakelse og forpliktelser både ifht botiltak, skole/arbeidstrening og ivaretagelse

av eventuelle egne særlige behov. Tjenesten har en egne kontaktpersoner med ansvar for oppfølgingen av unge voksne i ettervern. Samtidig har vi miljøarbeidere, som jobber tett på ungdommene i deres oppfølging. Det jobbes målrettet med å sette ungdommene i stand til å stå på egne ben, evt. lose dem inn i hjelpeapparatet for voksne. Det er mange typer tiltak, i bildet nedenfor jeg har kun delt inn i 3 hovedgrupper, som hver for seg inneholder flere typer tiltak.

Tabell nr 10. Kilde: familia

Målet er å bruke ettervernsperioden godt slik at ungdommene selv opplever å være rustet og klare for å ut i voksenlivet, fremfor å *måtte* ut fordi man blir for gammel.

Tabell nr 11. Kilde: Familia

Vi har sammen med ungdommene våre laget en film om vårt ettervernsarbeid, se https://drive.google.com/file/d/1j_zRobvINJacpQpFAIoFsMjabVwWgazL/view?usp=sharing

4. Tilsyn, kvalitet og økonomi

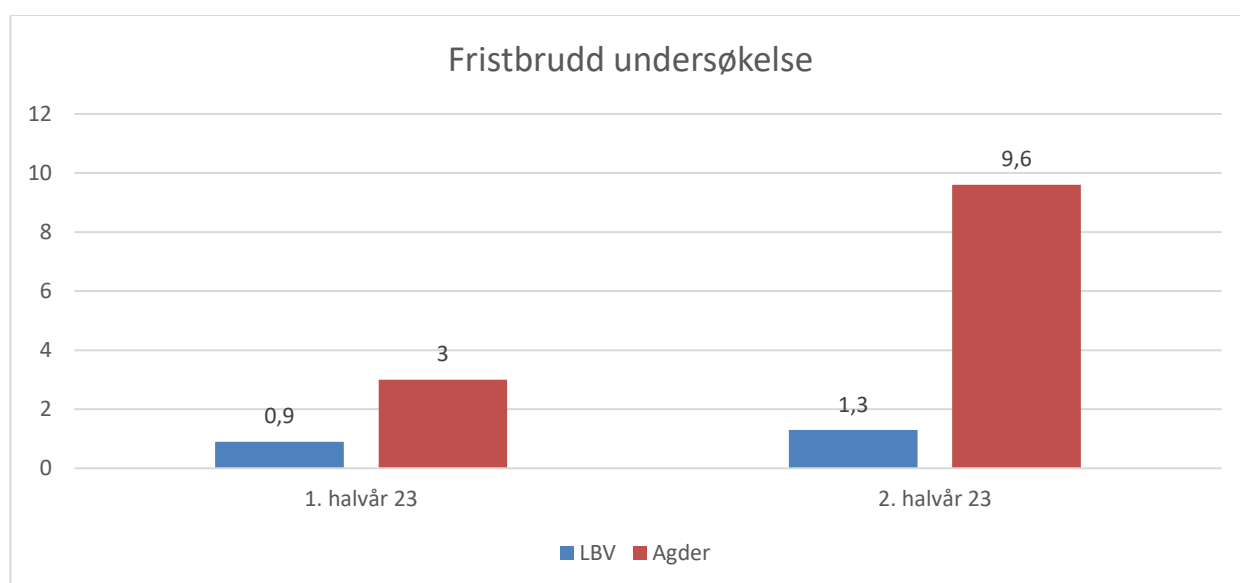
4.1 Tilsyn

Lister barnevern har ikke hatt noen tilsyn i 2023. Vi hadde tilsyn på fosterhjemsområdet i 2022 som ble konkludert med at LBV sikrer forsvarlig oppfølging av barn i fosterhjem.

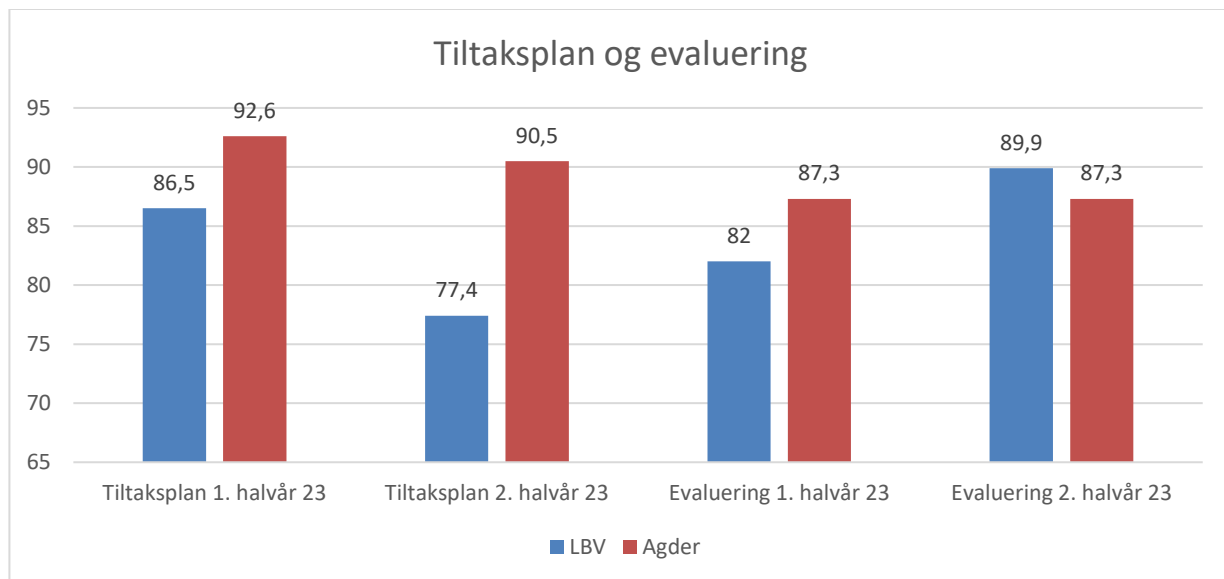
4.2 Kvalitet

Vi jobber kontinuerlig for å sikre god kvalitet i tjenesten. I tilstandsrapporten presenteres ulike indikatorer som viser status og utvikling i tjenesten. Målet er å vise sammenhenger mellom status og utvikling, risikoområder, måloppnåelse og resultater over tid. Vi har valgt følgende indikatorer:

Indikatortype	Indikator	Tabell
Kvalitet	Fristbrudd i undersøkelsessaker	Nr 12
	Barn i hjelpetiltak med tiltaksplan	Nr 13
	Barn i hjelpetiltak med evaluert tiltaksplan	
Økonomi	Utgifter til barnevern per barn i befolkningen 0-17 år	Nr 14
	Utgifter per barn i barnevernet	Nr 15
	Utgifter per barn i barnevernet	Nr 16
	Andel av kommunens totale utgifter som brukes på barnevern	Nr 17
Arbeidsmiljø	Medarbeiderundersøkelsen 10-Faktor	Nr 18
	Sykefraværsversikt	Nr 19

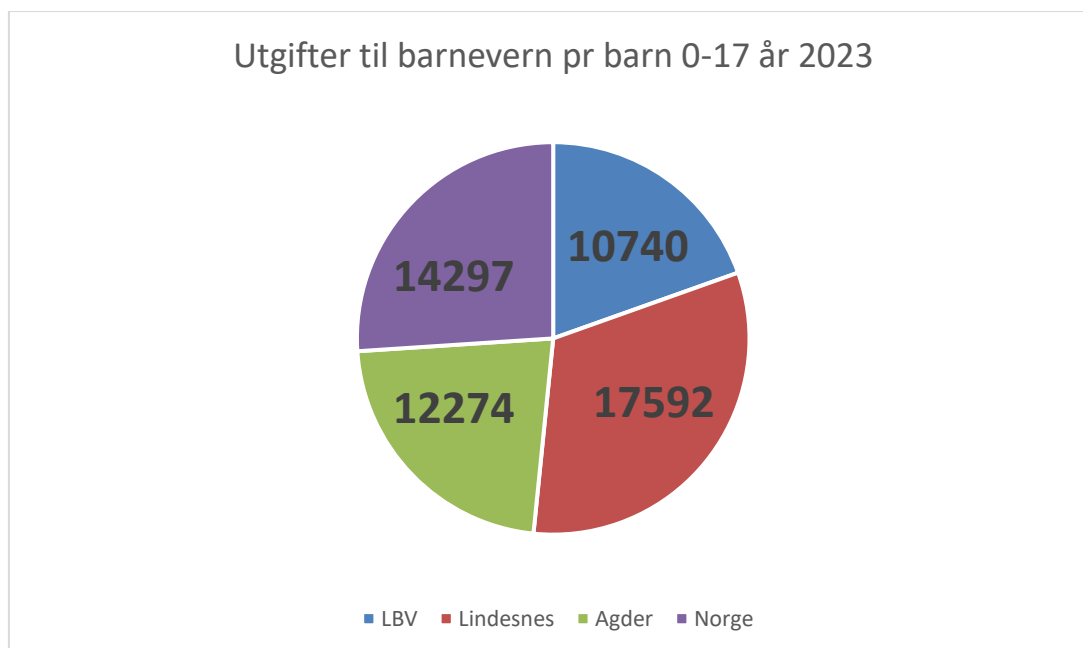
Tabell nr 12. Kilde: Kommunebarometer

Tabell nr 13. Kilde: Kommunebarometer

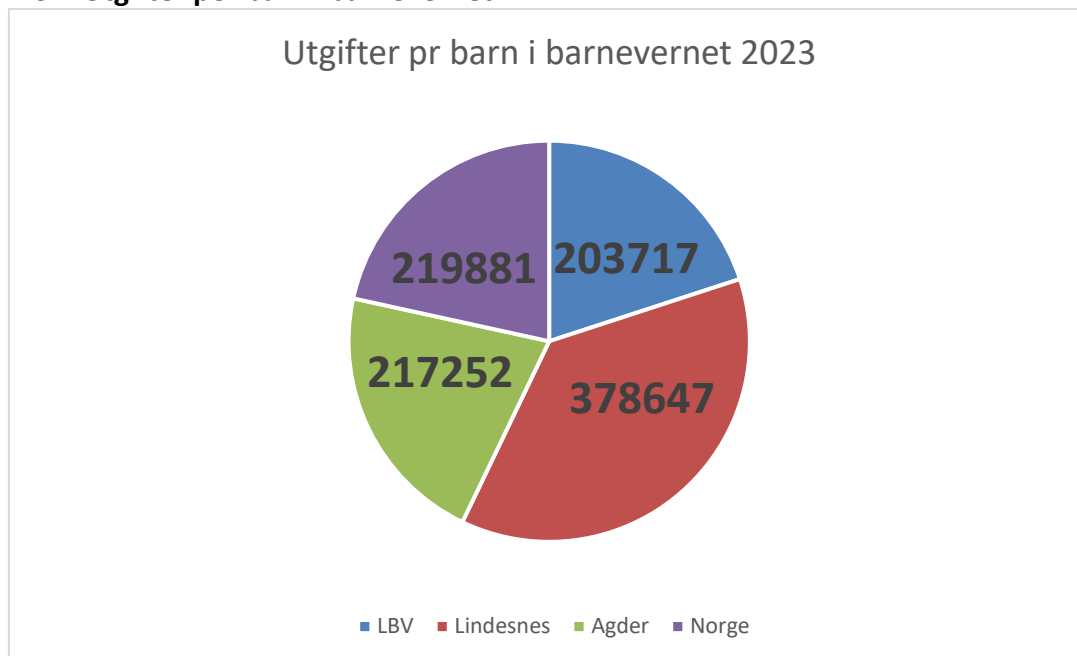
4.3 Økonomi

4.3.1 Utgifter til barnevern per barn i befolkningen 0 – 17 år

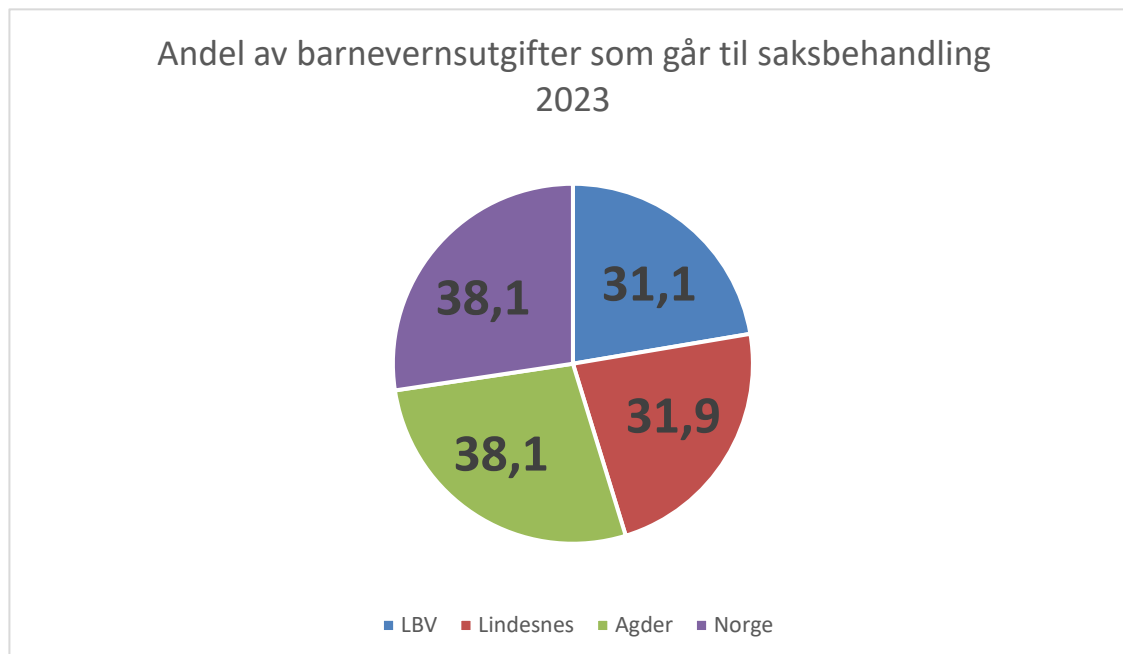
Tabell nr 14. Kilde: Kommunebarometer

4.3.2 Utgifter per barn i barnevernet

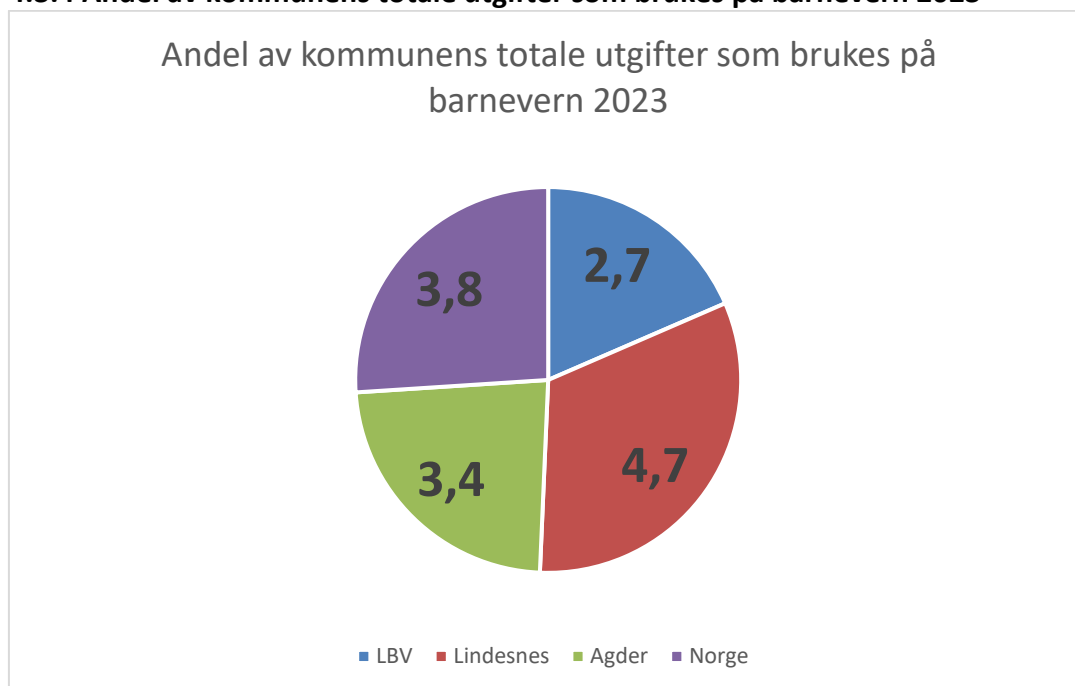
Tabell nr 15. Kilde: Kommunebarometer

4.3.3 Andel av barnevernsutgifter som går til saksbehandling

Tabell nr 16. Kilde: kommunebarometer

4.3.4 Andel av kommunens totale utgifter som brukes på barnevern 2023

Tabell nr 17. Kilde: kommunebarometer

For mer detaljerte opplysninger kommunevis, se

[Vedlegg 13 - Utgifter til barnevern pr barn, andel til saksbehandling, andel total utgifter](#)

4.4 Arbeidsmiljø og sykefravær

4.4.1 Arbeidsmiljø

LBV og Gledespatruljen ved Lister barnevern ble tildelt arbeidsmiljøprisen i 2022.

4.4.2 10 faktor 2023

10-FAKTOR: KS' medarbeiderundersøkelse
PERIODE : 2023

Lister Barnevern Barnevern

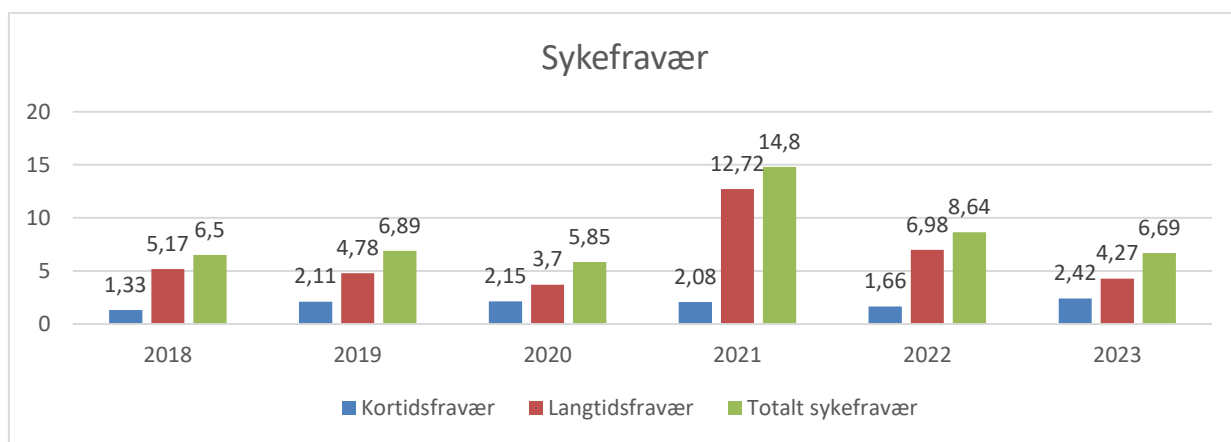
Oversikt og sammenligning (alle faktorer)

Tabellen viser resultater for valgt enhet, kommune og landssnitt for tjeneste.

FAKTOR	Lister Barnevern	Farsund	Barnevern
1. Indre motivasjon	4.5	4.2	4.4
2. Mestringstro	4.2	4.3	4.3
3. Autonomi	4.5	4.3	4.2
4. Bruk av kompetanse	4.4	4.2	4.3
5. Mestringsorientert ledelse	4.1	4.0	4.1
6. Rolleklarhet	4.0	4.3	4.2
7. Relevant kompetanseutvikling	4.1	3.7	3.7
8. Fleksibilitetsvilje	4.6	4.5	4.5
9. Mestringsklima	4.4	4.1	4.2
10. Prososial motivasjon	4.8	4.7	4.7

Tabell nr 18. Kilde: Farsund kommunes medarbeiderundersøkelse 2023

4.4.3 Sykefravær

Tabell nr 19. Kilde: Framsikt

Hva forteller indikatorene oss?

- Endring er krevende. Siden vi er lokalisert på 2 ulike steder, medførte de organisatoriske grepene vi tok fysisk flytting av arbeidsplass for flere, noe som skapte en uro i tjenesten. Vi har sjelden hatt fristbrudd i undersøkelsessaker og jevnt over høyere tall både på tiltaksplaner og evalueringer de siste årene. Vi vurderer derfor at manglene henger sammen med uroen selve endringene medførte, og jobber for å forbedre tallene våre.
- Barnevernstjenesten har jevnt over god kvalitet på tjenestene som leveres.
- Tallene viser at LBV samlet sett har lavere kostnader enn sammenliknbare tjenester, Agder og landet. Det samme gjelder ifht andel av kommunens utgifter som brukes på barnevern.

Merk at det kun er tatt utgangspunkt i tallene for LBV samlet sett. Det er store variasjoner mellom deltakerkommunenes tall, både ifht antall og type tiltak og kostnader, se [vedlegg 13](#).

- Tjenesten har godt arbeidsmiljø, og ble tildelt arbeidsmiljøprisen for 2022. På 10 faktor undersøkelsen fikk vi lavest skår på rolleklarhet, noe som vi tenker henger tett sammen med de organisatoriske endingene vi gjennomførte på tidspunkt for medarbeiderundersøkelsen.
- Vi har mange dyktige og robuste ansatte som står i mye både ifht interne endringer, reformsutfordringer, vakante stillinger, stort sakstrykk, kompetanseheving og videreutvikling.
- Vi har fokus på et godt samarbeid med tillitsvalgte og verneombud og har sammen jobbet for å redusere sykefraværet som var svært høyt i 2021.
- Vi har store utfordringer med å rekruttere nye til vikariater, og har gått og går fortsatt med vakante stillinger på grunn av dette. Selv om saksmengden på undersøkelse har gått ned noe, er flere saker svært komplekse og ressurskrevende, og krever at flere jobber tett i sakene, også på tvers av team. Vi er derfor svært sårbare for fravær og sykdom siden vi har så store utfordringer med å få besatt vikariater.
- Det er utfordrende å være lokalisert på 2 ulike steder. Ingen av stedene er optimale for våre behov, og med den konsekvens at en avdelingsleder har måtte splitte opp sin avdeling på 2 lokasjoner.

5. Samhandling med kommunens primærforebyggende tjenester

Oppfølgingen av barn, unge og deres foreldre er et fagfelt i stor endring. Sakte, men sikkert har staten krevd et endret fokus av oss som fagpersoner. Hjelpen skal gis lokalt, den skal gis tidlig og den skal være tilpasset den enkeltes behov. Dette er ikke ukjent eller uønsket, men det er en endret måte å tenke på. Den enkelte kommune må endre eget «mindset» og tenke investering i alle innbyggernes behov. Dette fordi kommunene fremover både har behov for økte inntekter, flere hender, flere i arbeid, osv., men vel så mye fordi kommunene trenger de ressursene som utenforskapet til de mest sårbare innbyggerne, koster.

Arena/område	Beskrivelse
Prosjekt oppvekstreformen Lister	Kommunene i Lister fikk i 2023 kr. 500 000 i skjønnsmidler fra Statsforvalteren til å jobbe med prosjektet "Oppvekstreformen Lister". Hovedmålet med prosjektet er å rigge regional bistand til kommunene, slik at arbeidet med å styrke samhandling og forebyggende innsats for barn og unge får nødvendig fokus. Dette skal igjen sørge for at flere barn i Listerregionen skal få rett og koordinert hjelp til rett tid på lavest mulig nivå. Hver kommune har sin egen arbeidsgruppe med egen leder. Lederne av arbeidsgruppene møter prosjektleder jevnlig. Se mer om dette i pkt 6.1.
Forebyggende plan	For å nå målene i oppvekstreformen er tidlig innsats viktig. Det å forebygge behov for tyngre, mer inngripende og langvarige tiltak fra barnevernet vil være en gevinst for alle. Kommunene skal etter barnevernloven § 15-1 ha en forebyggende plan. Den skal beskrive hva som er målene for det forebyggende arbeidet i kommunen, hvordan arbeidet skal organiseres og hvordan etatene skal samarbeide.

Tidlig innsats og forebyggende arbeid – TIBIR	Listers kommuner med unntak av Kvinesdal, har forpliktet seg til et samarbeid knyttet til tidlig innsats, TIBIR. TIBIR står for Tidlig Innsats for Barn I Risiko og er et evidensbasert program for forebygging og behandling av atferdsproblemer hos barn tilpasset det kommunale tjenestenivået. Målgruppen for TIBIR er barn i alderen 3-12 år og deres foreldre der barna allerede har utviklet eller står i fare for å utvikle atferdsvansker. Barnevernstjenesten har ansvar for å utdanne og stille tilgjengelige PMTO-terapeuter til PMTO-arbeidet i TIBIR, og til å bidra i annen opplæring og veiledning av rådgivere og konsulenter. Fra 2023 gikk TIBIR-organiseringen i Lister mer over til implementering til ordinær drift. Det er en sårbar og krevende fase, man bør være oppmerksom på.
Forebyggende barnevern	Barneverntjenesten etablerte i 2023 det som idag kalles «Forebyggende barnevern». Det er tre ansatte fra tjenestens mottak, som ivaretar disse funksjonene. Barneverntjenestens kompetanse og deltakelse i kommune kom frem gjennom kartlegginger, som sterkt ønsket for å binde barnevern og lavere nivåer tettere sammen. Forebyggende barnevernsteam er en del av de kommunale tverrfaglige drøftingsteamene i alle kommunene. I disse teamene møtes en bredt sammensatt gruppe fagpersoner som sammen drøfter saker som tas opp av foreldre eller av instanser som er tett på barn og unge. I et drøftingsteam sitter det representant fra følgende tjenester; psykisk helse, helsestasjon, kommunepsykolog, PPT, BUP, forebyggende barnevernsteam, skoler og barnehager. Det er handlingsveilederen i BTI, som styrer prosessen for møter.
Deltakelse i samarbeidsprosjekt med KS om «Tiltak som virker»	Kultur for samhandling gir tiltak som virker. Målet er å bidra til at vi øker forståelse og ferdigheter slik at det skapes en kultur for samhandling og samordning, og at hver kommunal arbeidsgruppe ved bruk av logiske kjeder drøfter seg frem til hvilke tiltak og aktiviteter som man må gjøre for å lykkes med å nå oppvekstreformens mål og intensjon.

6. Utfordringsbildet

Barnevernsreformen, også omtalt som oppvekstreformen, trådte i kraft 010122 og krever at kommunene innretter sitt forebyggende arbeid for barn og unge på en virksom og kraftfull måte som forebygger omsorgssvikt og atferdsvansker.

Kommunene forventes i større grad å løse innbyggernes hjelpebehov slik at man unngår bruk av mer spesialiserte statlige tiltak på barnevernsområdet. De mest inngripende statlige barnevernstiltakene har fra 2022 blitt betydelig mer kostbare, og er varslet økt betydelig mer om kort tid. Prisstigningen skal gi kommunene insentiver og handlingsrom til å jobbe mer med treffsikre og virksomme tiltak som tidlig som mulig når hjelpebehovet oppstår.

I et samfunnsøkonomisk perspektiv ligger det store muligheter for at riktig hjelp tidlig vil forhindre at barn og unge som lever under marginale omsorgsbetingelser faller utenfor skole, arbeidsliv og utvikler psykososial uhelse. For disse barna er det avgjørende at kommunene har et tiltaksapparat med riktig kompetanse og verktøy slik at alvorlig omsorgssvikt forebygges, og at barna kan bli boende i biologisk hjem.

Grunnpilarene i reformen er forebygging og tidlig innsats; helhetlig tjenestetilbud; samarbeid og samhandling på tvers av sektorer; kommunal styring og samarbeid på tvers av kommuner. Et av målene med reformen er at kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging i hele oppvekstsektoren. Tidlig riktig innsats, med tiltak som er godt tilpasset

barnas og familienes behov, er først og fremst en investering i innbyggernes velferd, men må også ses på som en investering som kan spare kommunen for mer inngripende og kostbare barnevernstiltak senere.

Det er en endring som krever omstillinger i alle tjenester som yter tiltak til innbyggerne, dels også statlige. Omstillingene vil fordre ressursvridning både i barnevernstjenesten og i kommunenes primærforbyggende tjenester. Opprettelse av gode lavterskeltiltak med en god psykisk helsetjeneste for barn og unge, vil være viktige elementer, i å etablere gode støttesystem, eller utvidet lag rundt kommunens barn og unge. Både barnehager og skoler trenger idag, og vil i fremtiden trenge disse støttesystemene tett på barn, unge og foreldrene.

I dette bildet er Barnevernreformen eller oppvekstreformen, som den kalles idag, den paraplyen, som er sektor og tjenestovergripende inn mot disse omstillingene. Under denne paraplyen ligger kommunenes ansvar for barn, unge og voksnes psykiske og fysiske helse, rusrelaterte utfordringer, og ikke minst systemendringer inn mot både barnehager og skoler. Høykompetente barnehager har vist seg å utjevne sosiale forskjeller, som er viktige for alle barn, også de mest sårbare. Utflytting av spesialpedagoger inn i barnehagene for å jobbe tett med assistenter og fagarbeidere, er andre tiltak, som har god effekt. Innføring av eksempelvis lekbasert læring i småskoletrinnet, har vist seg å ha god effekt i reduksjon i spesialundervisningen, ved at det fremmer inkluderingen og ny spesialpedagogisk praksis.

Barnevernstjenesten ønsker å være en tjeneste som jobber utadretta, som det er lett å ta kontakt med, og som er åpen og tilgjengelig for barn, foreldre og samarbeidspartnerne. Dette er høyt prioritert. Barnevernstjenesten har tett samarbeid med flere andre kommunale tjenester og deltar i flere nettverk og team i kommunene, og er en aktiv del av prosjekt oppvekstreformen Lister.

6.1 Arbeidet med Barnevern eller Oppvekstreformen i Lister

For å sikre at kommunene i Lister tok de grep som reformen fremtvinger ble det i desember 2021, ansatt en sektor- og tjenesteovergripende prosjektleder for å lede reformsarbeidet i Lister. I prosjekt oppvekstreformen har prosjektleder arbeidet både med Barnevernreformens oppvekstdel og barneverndelen. For Listers del kan det best illustreres slik:

Barnevernreformen

Oppvekstdelen	Barneverndelen
• Bruke utenforregnskapet i hver kommune gjennom fellessamlinger • Kompetanseløftet • Ruste og samordne støttelaget • Psykisk helsetjeneste barn og unge • Nasjonalt forløp • Implementering av TIBIR • Fact Ungteam? • Samhandlingsarenaer • Robuste og treffsikre lavterskeltiltak • Flytte ressurser fra barnevern?? • Lister er i «opptiningsfasen» tatt, litt i gang? • Implementering tar 3 – 5 år	• Oppgaveoverføringer: • All fosterhjemsoppfølging • All veiledning og gruppeveiledning • Slekt og nettverksfosterhjem først • Kvalitetssikring av fosterhjemsoppfølgingen • Oppfølging av biologiske foreldre • Forsterkning av forebyggende barnevernsteam • Endret kartleggingspraksis • Utvikling av spesialiserte tiltak • Drift av oppgaver på tvers i LVA

Illustrasjonen ovenfor viser at omstillinger og endringer i kommunenes forebyggende tiltak for utsatte barn og unge, vil være et pågående arbeid som vil strekke seg over år.

Det har vært gjennomført ulike kartlegginger av samhandlingsarenaer, tjenester og tilbud til utsatte barn og unge. I tillegg er det gjennomført et større samarbeidsprosjekt med KS om å etablere en kultur for tverrfaglig samhandling, slik at vi får tiltak som virker for målgruppen.

Prosjektleder har tilrettelagt for og initiert flere tverrfaglige møtearenaer, der formålet har vært at tjenester som ikke nødvendigvis samhandler til daglig, skal bli kjent med hverandres roller, tjenester og mandat. Dette anses viktig som et ledd i å bygge relasjonell kapasitet og relasjon. Flere av kommunene har og er i gang med å ruste opp sine lavterskeltjenester slik at disse blir et enkelt sted for innbyggerne å henvende seg for støtte og hjelp. Flere kommuner ser også at det å flytte på ressurser, som eks. Spesialpedagoger ut i barnehagene, kan være et viktig grep for å skape høy kompetente barnehager, som utjevner sosiale forskjeller for barna. Det med å innføre økt grad av lek i skolene, er også et viktig grep som flere kommuner ser til.

Parallelt med arbeidet med oppvekstreformen arbeider Lister Pedagogiske senter bra med tiltakene i Kompetanseløftet (St. Melding 6). Opptappingsplanen for psykisk helse barn og unge, vil være et viktig tiltak som kommunene nå må etablere for å tette mellomrommet mot spesialisthelsetjenesten (ABUP). Alle disse omstillingene må sees som tiltak for å nå intensjon og målsetning med oppvekstreformen. Det krever langsiktig og koordinert arbeid for å lykkes.

Prosjektet avsluttes desember 2024, men anbefales videreført i en 2 års periode til.

6.2 Opptappingsplanen for å ruste barneverntjenestene mot reformen- Bufdirs kompetansestrategi – Merkunnskap bedre barnevern 2018-2024

Strategien hadde til hensikt å gi historisk kompetanseløft i det kommunale barnevernet. Mer

kunnskap i barneverntjenestene skal gi et bedre barnevern for barn og familier og tryggere medarbeidere. Bufdir igangsatte flere tiltak som skal heve kvaliteten og øke kompetansen i kommunalt barnevern. Se det jeg skrev om dette i pkt 2.5.

Kompetansetiltakene skal bidra til at kommunene blir bedre i stand til å sette inn riktig hjelp i krevende barnevernssaker. Medvirkning og samarbeid med barn og deres familier og nettverk er avgjørende. Gode hjelpetilbud kan forebygge at barn må flytte hjemmefra. Målet er tidligere og bedre hjelp til barn i barnevernet- der de bor. Barnevernets viktigste ressurs er motivasjonen og kunnskaper til de ansatte som jobber i barnevernet.

7. Satsingsområder og tiltak

7.1 Anbefalinger videre for Listerregionen

Listerregionen mangler tiltak og tilbud til ungdom som strever med psykisk uhelse og rusrelaterte utfordringer. Dagens tjenestetilbud er ikke rigget godt nok for å forhindre eskalering av utfordringer. Både tjenestene og tiltakene må innrettes slik at man når denne målgruppen bedre enn i dag. Sett fra et barnevernsperspektiv ser man at denne målgruppen mangler gode tiltak i kommunene, hvilket gjør at mange flyttes på barneverninstitusjoner, som ikke har kompetanse på problematikken. Tjenesten har for tiden 3 ungdom på institusjon. Det jobbes intensivt med å etablere et forsvarlig botiltak utenfor institusjon for den ene ungdommen. De to andre ungdommene er omsorgsovertatt, og har sprenget seg ut av flere fosterhjem. Institusjon er derfor eneste alternativ til botiltak ut fra gjeldende lovverk. Ut fra ungdommenes sammensatte problematikk (alvorlig rus og/eller psykisk uhelse) er det svært vanskelig å finne forsvarlige botiltak også på litt lengre sikt som et ettervernstiltak så lenge kommunene ikke er bedre rigget ifht denne problematikken. Ideelt sett bør Lister som region vurdere hvorvidt man kan etablere mer kraftfull hjelp til denne målgruppen fordi hver og en av kommunene ikke vil ha verken mengde eller behov for et slikt tiltak alene. Flere tilsynsrapporter de siste årene har pekt på alvorligheten ved å «feilplassere» psykisk syke ungdommer i barneverninstitusjoner, hvor man ikke klarer med dagens rammer å forhindre debut av rusutfordringer.

Barnevernes tiltak skal dreies mer over mot en form for «kjernebarnevern» der hovedmandatet er å gi beskyttelse og omsorg til de barna i kommunene som er mest sårbare og utsatte. Det vil eksempelvis være barn utsatt for vold og overgrep, alvorlig mishandling og inngripende i forhold til ungdoms handlemåter, der de utsetter seg for alvorlig fare. Denne dreiningen vil forutsette at grunn og lavterskeltjenestene rigger mer kraftfulle og treffsikre tiltak.

Det betyr en dreining fra et velferdsbarnevern som skal bedre barns levekår til et kjernebarnevern som skal beskytte barn mot omsorgssvikt. Dette legger en struktur på hvordan forebyggende arbeid skal se ut og det påvirker også barnevernets arbeidsform.

7.2 Implementering nasjonalt forløp for barnvernssaker

Det er viktig at alle Listers kommuner etablerer en psykisk helsetjeneste for barn og unge. Det betyr at man kan starte arbeidet med å implementere det nasjonale forløp for barn i

barnevernet. Dette er en målgruppe som har høyere forekomst av ulike helseplager, somatiske, psykiske og rusrelaterte, og som i dag ikke blir verken kartlagt godt nok eller gitt gode nok tilbud.

7.3 Familieråd/nettverksråd utenfor barnevernet

Familieråd er et tiltak som inviterer til at familien med bistand fra en koordinator, kommer frem til mulige løsninger på familiens utfordringer. Dette er et viktig tiltak for å styrke familiens medvirkning og for å finne løsninger i familiens eget nettverk. Dette vil være et nyttig tiltak som kommunen burde hatt tilgang på, slik at man kan bistå med å hente frem familiens egne ressurser.

<https://www.bufdir.no/familierad/>

7.4 Foreldreråd utenfor barnevernet

Den samme anbefalingen gjelder **foreldreråd**, som er møter hvor foreldre til en gruppe barn/ungdom møtes for å finne løsninger som kan bedre situasjonen til de unge. Fokuset i møtet er å legge til rette for at foreldrene kan samarbeide for å finne løsninger på konkrete problemstillinger. I foreldreråd diskuteres felles utfordringer og mulige løsninger. Målet er er etablere støttende og gode foreldrenettverk rundt barn og unge som er i ferd med å utvikle uheldige atferdsmønstre. Ønske er å bidra til å styrke foreldrenes tiltro til egen betydning for sitt barn/ungdom. Foreldreråd er en prosess som har mange likhetstrekk som familieråd. En av forskjellene er at barna eller de unge aldri deltar på det første møtet, men kan bli invitert inn på et senere tidspunkt.

<https://www.kristiansand.kommune.no/navigasjon/helse-velferd-og-omsorg/familiens-hus/foreldrerad/>

7.5 Fact ung team eller liknende

Det bør igangsettes et nytt forsøk på å etablere enten Fact Ungteam eller liknende i Listerregionen. Særlig de 4 største kommunene har ofte ungdommer som er i målgruppen, og som man ikke får til gode helhetlige løsninger for. Det åpnes nå også i nytt barnevernlovverk for at kommunene kan etablere botiltak for ungdom med ulike utfordringsbilder. Dette bør drøftes og vurderes i Listerregionen også. Særlig Lyngdal har erfaring med å drive botiltak for enslige mindreårig, og innehar kompetanse som bør benyttes for annen målgruppe også.

7.6 Mulig felles ressursteam for barneverntjenestene i LVA

Som en følge av oppvekstreformen er det kommunenes fosterhjemområdet som har fått de største oppgaveoverføringene. Dette bør man se nærmere på, knyttet til om det arbeidet har de nødvendige ressursene for å kunne håndtere dette innenfor kravene til kvalitet, forsvarlighet og lovmessighet. Den første rapporten fra Menon Economics på oppvekstreformen, så på kommunens opptrapping på fosterhjemsområdet. Følgeforskningen fant ingen nevneverdig opptrapping i sine studier. Det kan bety at kommunen enten ikke har forstått hvilke ekstra oppgaver som tilfaller kommunen, eller at de ikke har prioritert dette

området tilstrekkelig.

LVA søkte i 2023 om skjønnsmidler og fikk tildelt kr. 600 000 til å kartlegge gevinster barneverntjenestene ville ha ved å samarbeide om å drive deler av fosterhjemsarbeidet sammen. Det kan eksempelvis være å arrangere gruppeveiledninger for fosterforeldre sammen, drive kurs for dem, og opplæring og fagdager for ansatte. Dette kartleggingsarbeidet starter høsten 2024.

Vedlegg

Vedlegg 1 - Uttalelse fra leder av erfaringsformidler voksne

De siste par år har gruppa gjennomgått en omstrukturering og ny kurs er staket ut. Gruppa har bestått av tre faste representanter som har møttes månedlig. Totalt er det avholdt 10 møter per kalenderår.

Det er i løpet av perioden arbeidet med flere ulike tema hvorav følgende tema trekkes frem spesielt:

1. Det er arbeidet med kartlegging og etablering av et foreldrestøttene tiltak for de som mister omsorgen for sine barn. Dette har skjedd i samarbeid med fagutvikler i tjenesten. Det ble forsøkt sendt søknad til Bufdir om midler som dessverre ble avslått.
2. Det er gjennomført fosterhjemsundersøkelse, hvor funn er presentert for avdeling omsorg.
3. Det er lagt ned et godt stykke arbeid i utvikling av brukerundersøkelser for barnevernet som helhet, men spesielt for avdelingene som arbeider med kartlegging og familieoppfølging.

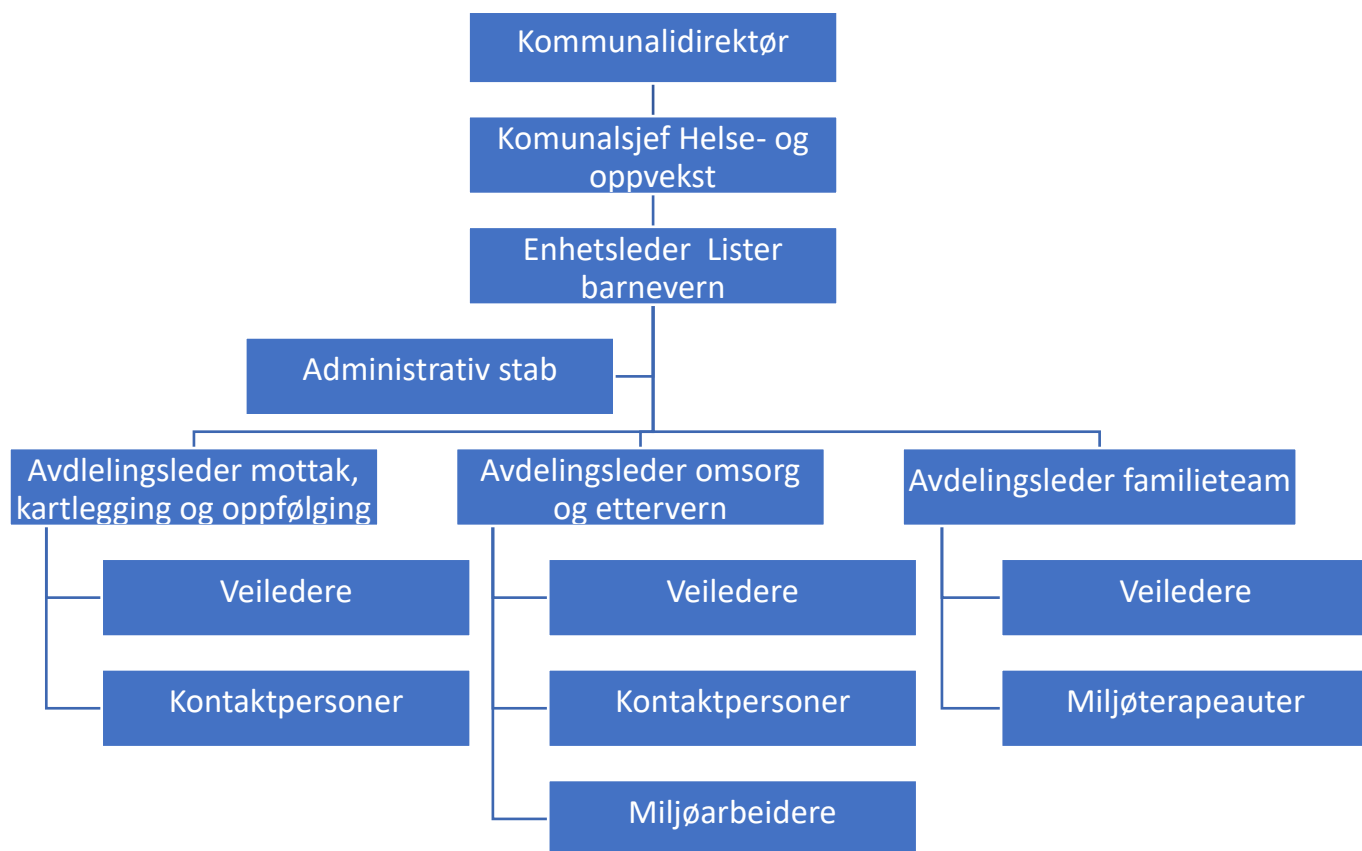
I samarbeid med enhetsleder for tjenesten er det staket ut en litt ny kurs for brukermedvirkning og da for erfaringsformidlerne spesielt.

Vedlegg 2 - Reportasje i Lister om erfaring ung og Hildurs hus

Hildurshus.pdf

Vedlegg 3 - Organisasjonskart Lister barnevern

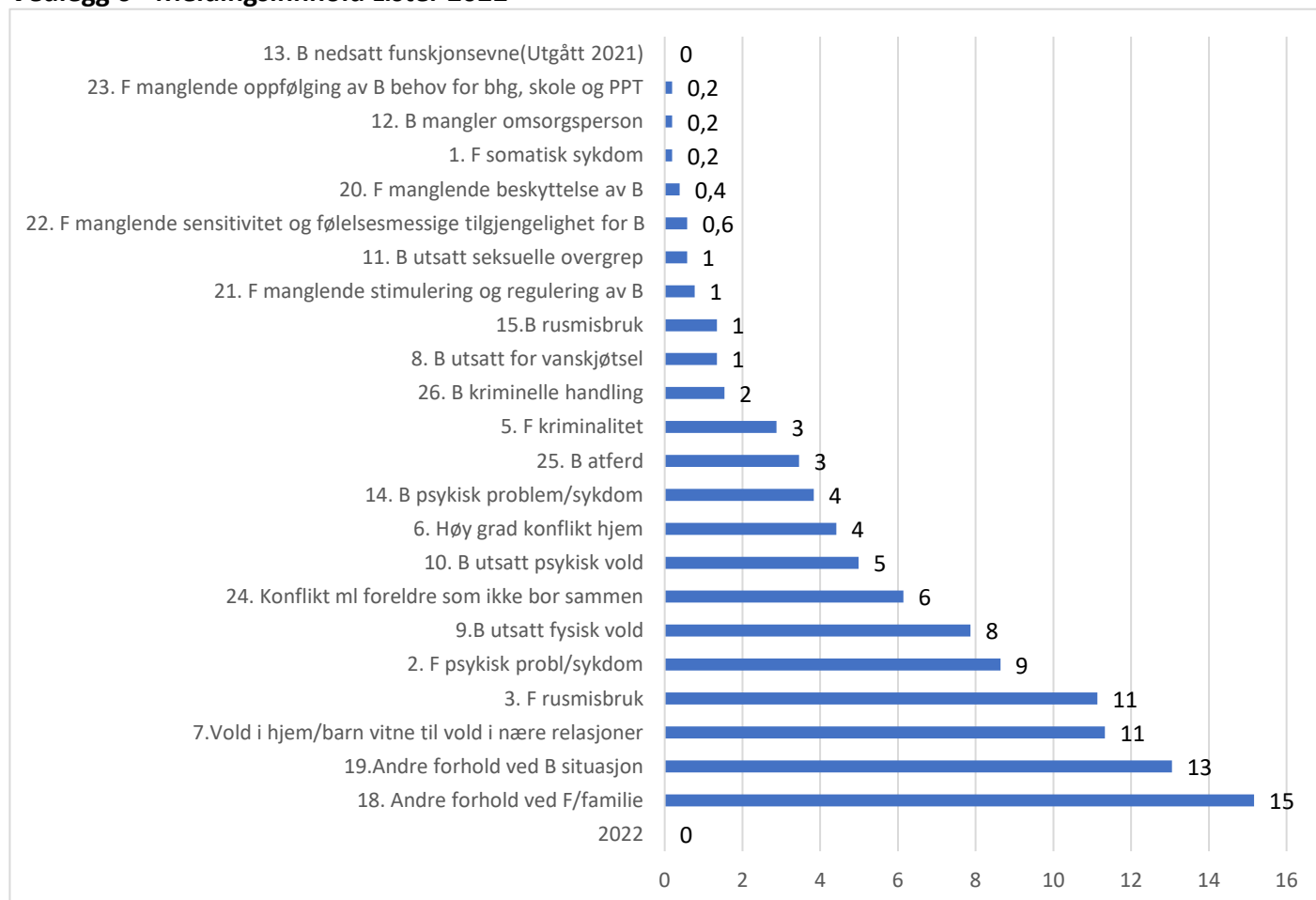
Vedlegg 4 - Oversikt alder og utdanning ansatte

ANSATTE I LISTER BARNEVERN	2023	2022	2017
De ansattes gjennomsnittsalder	42,3	42,8 år	41,7 år
Andel ansatte yngre enn 26 år	4 %	2 %	5 %
Andel i fast stilling	92 %	87 %	90 %
Jobbet mindre enn 4 år i barnevernet	29 %	10 %	20 %
Jobbet mer enn 4 år i barnevernet	71 %	62 %	65 %
Barnevernspedagog	19 %	11 %	15 %
Sosionom	29 %	35 %	45 %

Vernepleier	15 %	11 %	10 %
Sykepleier	10 %	6 %	-
Jurist	2 %	2 %	2,50 %
Barnehagelærer	8 %	8 %	-
Pedagog/lærer	6 %	4 %	-
Annen høyskole/universitetsutdanning	2 %	4 %	22,50 %
Ikke høyskole/universitetsutdannet	8 %	13 %	5 %
Relevant videreutd. m studiepoeng	62 %	53 %	45 %
Relevant videreutdanning uten studiepoeng	10 %	74 %	77,50 %
Holder på med videreutdanning	12 %	7,70 %	7,50 %
Relevant master	6 %	4 %	%

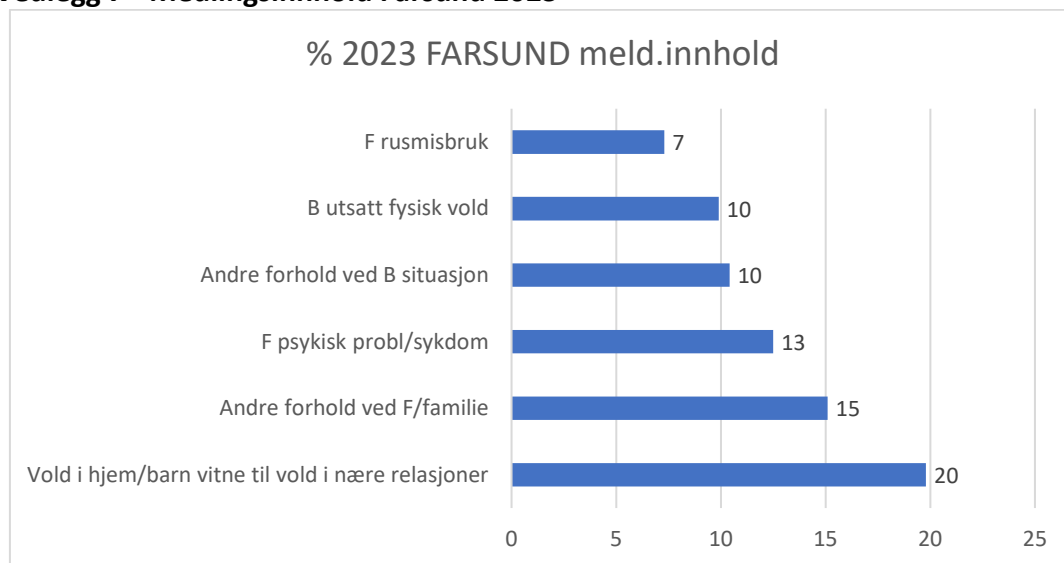
Kilde: manuell telling

Vedlegg 6 - Meldingsinnhold Lister 2022

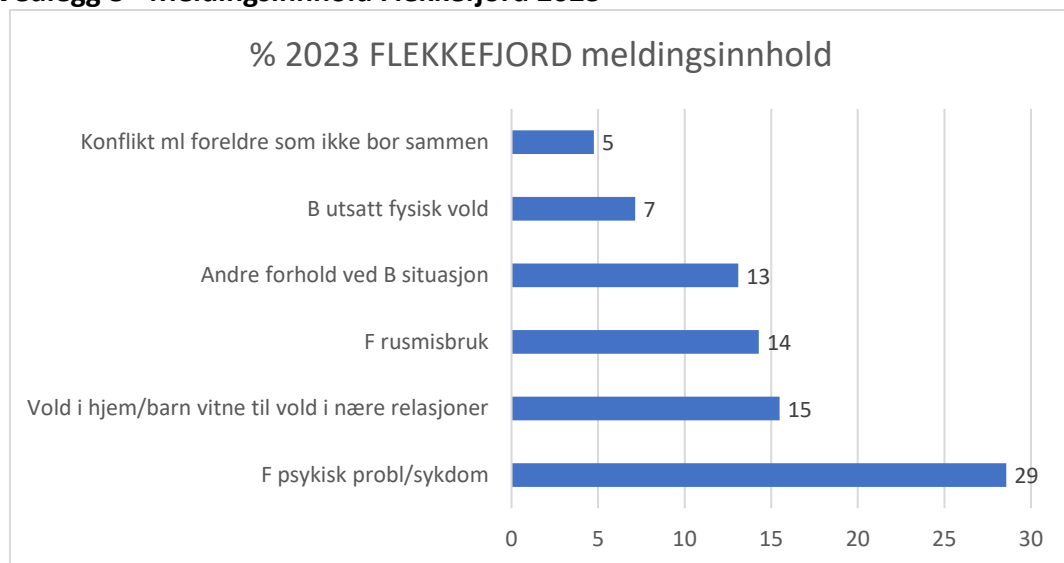
Kilde: Familia

Vedlegg 7 - Medlingsinnhold Farsund 2023

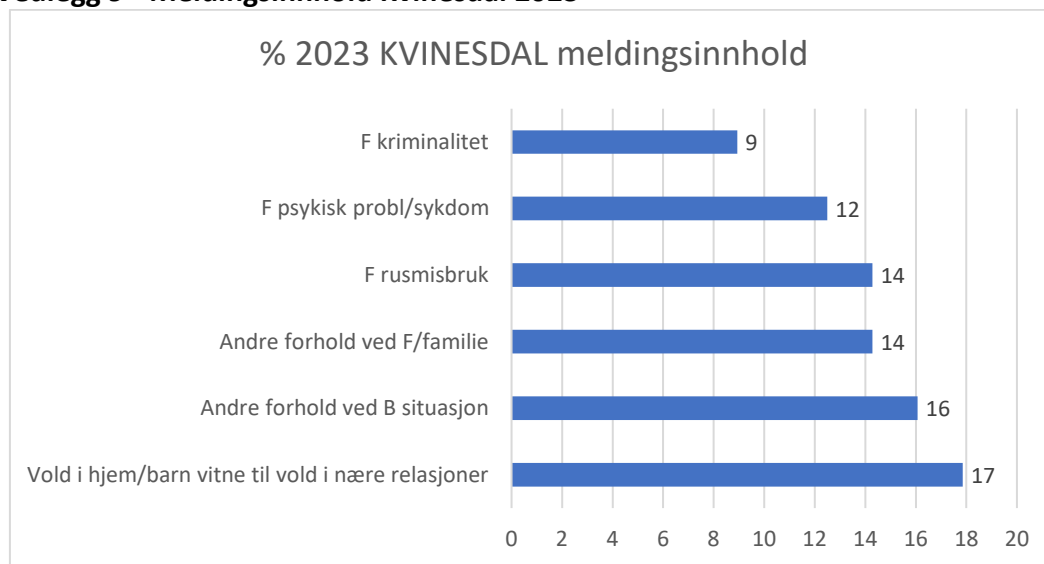
Kilde: Familia

Vedlegg 8 - Meldingsinnhold Flekkefjord 2023

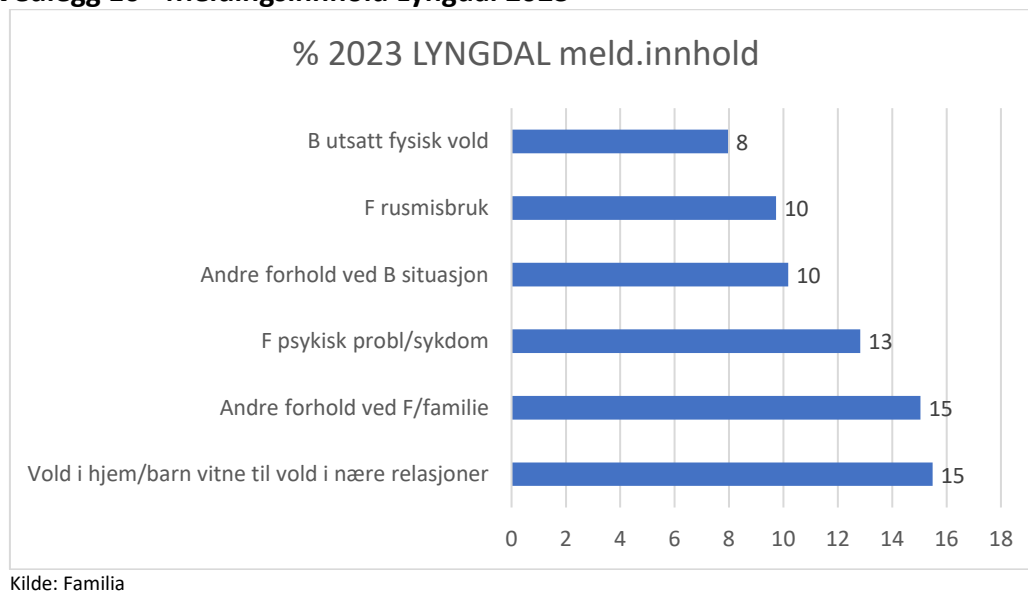

Kilde: Familia

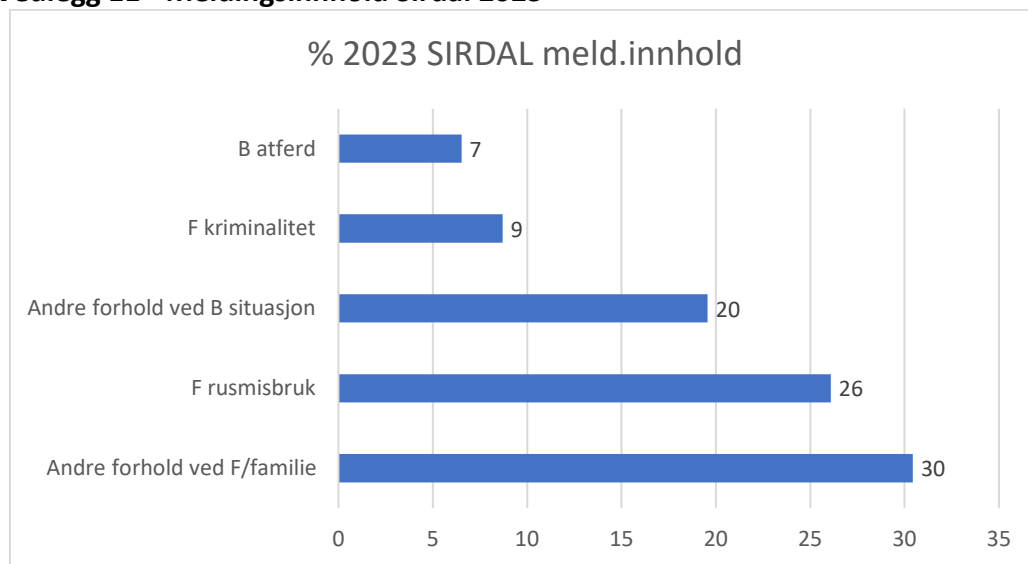
Vedlegg 9 - Meldingsinnhold Kvinesdal 2023

Vedlegg 10 - Meldingsinnhold Lyngdal 2023

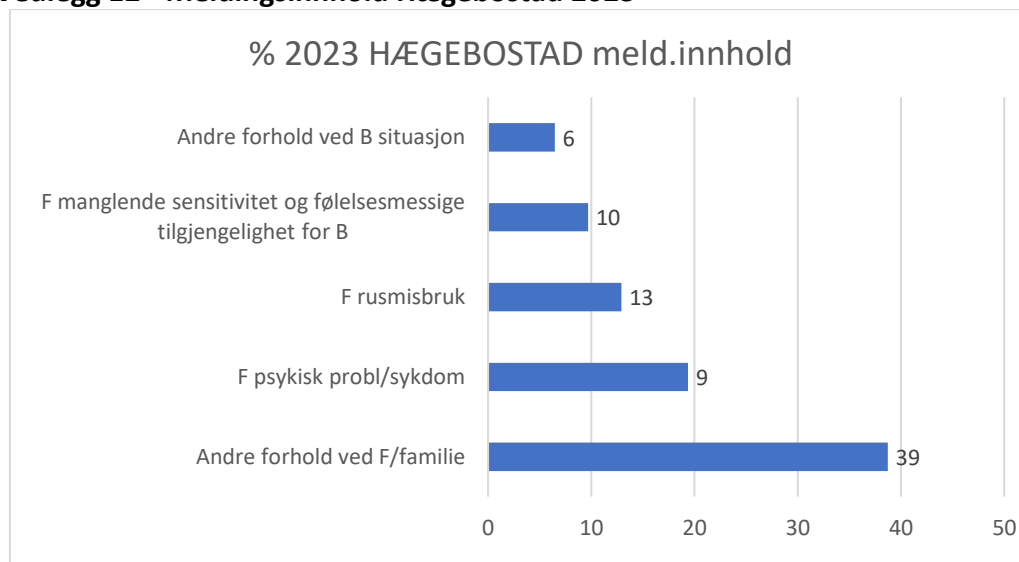

Vedlegg 11 - Meldingsinnhold Sirdal 2023

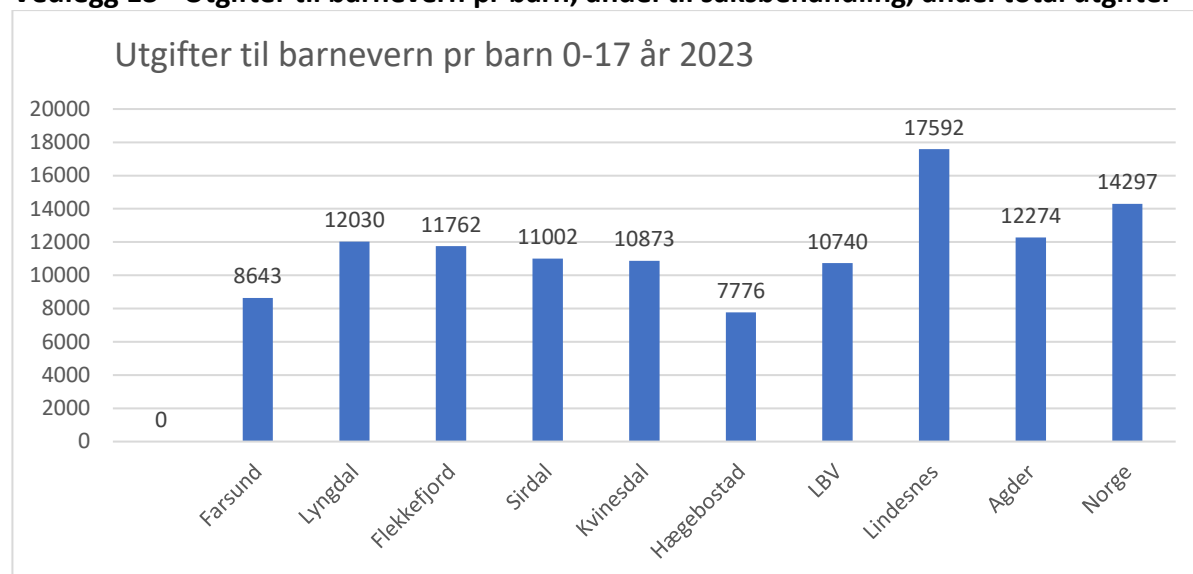
Kilde: Familia

Vedlegg 12 - Meldingsinnhold Hægebostad 2023

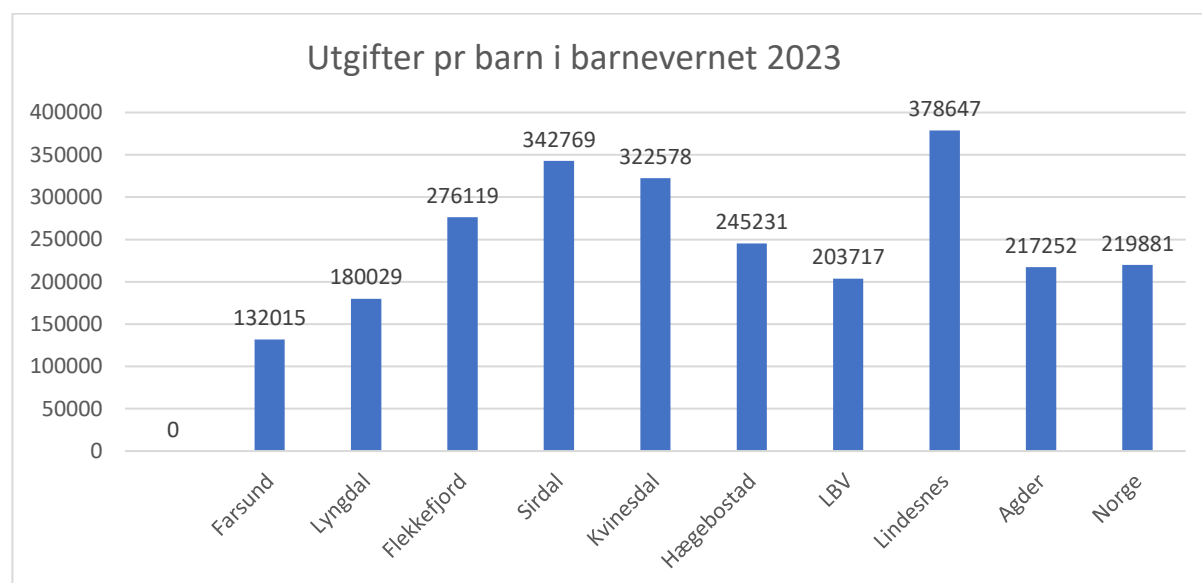

Kilde: Familia

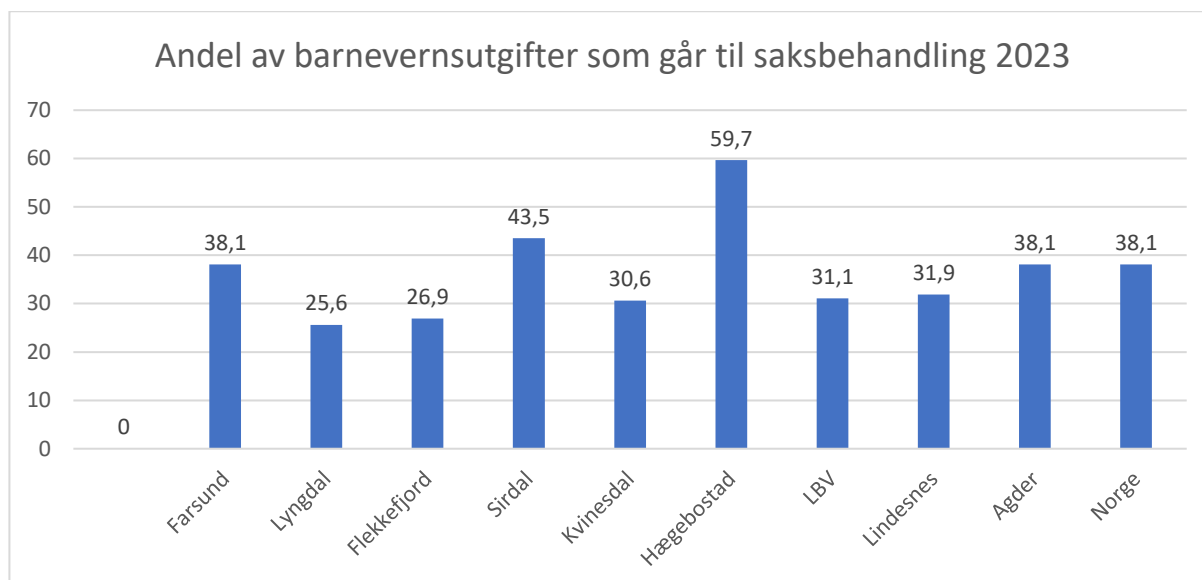
Vedlegg 13 - Utgifter til barnevern pr barn, andel til saksbehandling, andel total utgifter

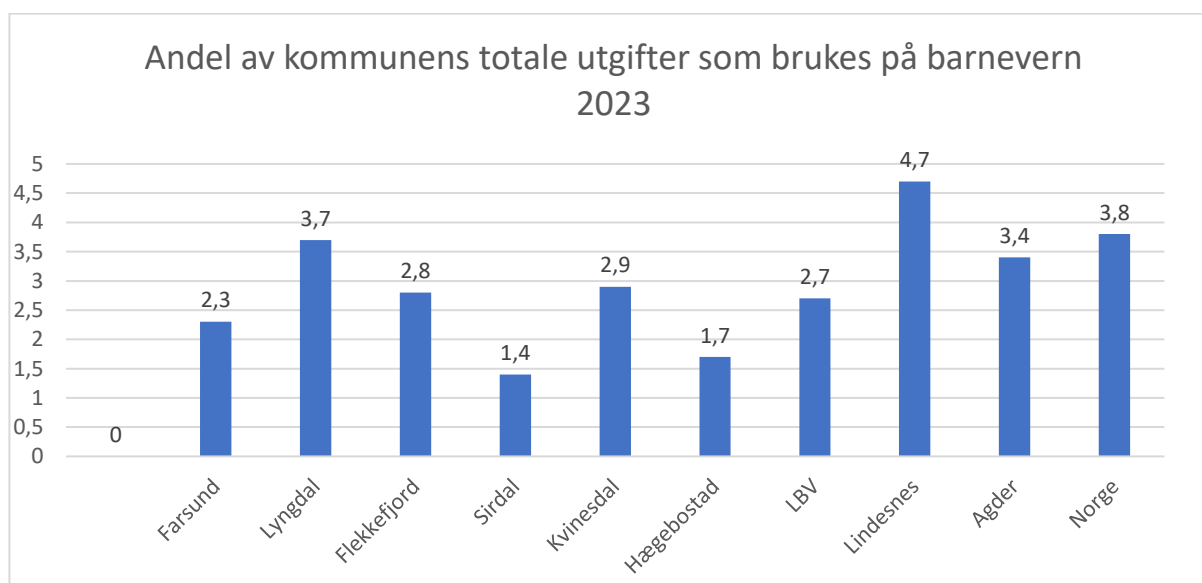
Kilde: kommunebarometer

Kilde: Kommunebarometer

Kilde: kommunebarometer

Kilde: kommunebarometer